

Vides pārraudzības valsts birojs

Vides aizsardzības un reģionālās aizsardzības ministrijas
Vides pārraudzības valsts biroja

**PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS
par 2022. gadu**

Rīgā
2023

SATURS

1. Pamatinformācija	3
1.1. Vides pārraudzības valsts biroja juridiskais statuss	3
1.2. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni	4
1.3. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra	5
1.4. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni un mērķi	6
1.4.1. Vides ietekmes novērtējuma nodrošināšana un pilnveidošana.....	6
1.4.2. Vides risku novēršana un kvalitātes nodrošināšana	8
1.4.3. Tiesiskuma nostiprināšana un harmonizētas vides aizsardzības sistēmas izveidošana	10
2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	11
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	11
2.2. Pārskata gada darbības rezultāti atbilstoši funkciju sadalījumam un to izpilde.....	12
2.2.1. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.....	12
2.2.2. Ietekmes uz vidi un NATURA 2000 teritoriju novērtējums	15
2.2.3. Piesārņojuma integrēta novērtēšana un kontrole	17
2.2.4. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana	17
2.2.5. Iesniegumu izskatīšana	18
2.2.6. Vides informācijas izplatīšana.....	20
2.2.7. Eiropas Savienības Ekomarķējuma programmas koordinācija	21
2.2.8. Vides vadības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana.....	22
2.3. Budžeta programmas “ <i>Vides politikas īstenošana</i> ” apakšprogrammas “ <i>Vides pārraudzības valsts birojs</i> ” rezultatīvo rādītāju analīze	23
2.4. Biroja sniegtie pakalpojumi	24
2.5. Biroja darbības uzlabošanas pasākumi	27
3. Personāls	28
4. Komunikācija ar sabiedrību	30
5. Nākamajā gadā plānotie pasākumi	31

1. Pamatinformācija

1.1. Biroja juridiskais statuss

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk arī – Birojs) ir Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk - VARAM) pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, Biroja funkcijas, uzdevumi un kompetence ir noteikta Ministru kabineta 2004. gada 6. janvāra noteikumos Nr. 4 “*Vides pārraudzības valsts biroja nolikums*” un vides aizsardzību regulējošos normatīvos aktos.

1.2. Politikas jomas, nozares, apakšnozares vai funkcijas, par kurām Birojs ir atbildīgs

Birojs ir atbildīgs par vairāku nozīmīgu, pastāvīgu vides politikas jomu īstenošanu, kas izriet no Latvijas kā Eiropas Savienības (turpmāk - ES) dalībvalsts starptautiskajām saistībām.

Birojs veic Vides aizsardzības likumā, likumā “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”, likumā “*Par piesārņojumu*”, likumā “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” un citos vides aizsardzību normatīvajos aktos, tai skaitā par rūpniecisko avāriju novēršanu un riska samazināšanu, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu izmantošanu, ūdens resursu apsaimniekošanu, kā arī atkritumu un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu noteiktās funkcijas un uzdevumus. Birojs izskata arī iesniegumus par VARAM padotības iestāžu izdoto administratīvo aktu un faktisko rīcību apstrīdēšanu vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un pārstāv vides aizsardzības intereses administratīvajās tiesās.

Saskaņā ar VARAM budžeta programmas “*Vides politikas īstenošana*” apakšprogrammu “*Vides pārraudzības valsts birojs*” (kods 23.02.00) Birojs ir izvirzījis misiju, vīziju un pamatvērtības:

Misija: Novērst vai samazināt fizisko vai juridisko personu darbības nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, rūpniecisko avāriju risku un vides piesārņojumu, veicināt tiesiskumu un nodrošināt sabiedrībai nozīmīgu interešu līdzsvarošanu vides aizsardzības jomā.

Vīzija: Birojs ir maza, bet efektīva tiešās valsts pārvaldes iestāde, kas ir atvērta pakalpojumu pieejamībai, kuri vērsti uz vides ilgtspējīgu attīstību.

Pamatvērtības:

- Atbildība – par risinājumiem, lēmumiem, kļūdām
- Profesionāla un vienota komanda – mācīšanās un mācīšana, labās prakses pārņemšana, augsti profesionālie standarti, komandas darbs
- Efektivitāte – efektīvākā risinājuma meklēšana un izvēle
- Atklāta, sabiedrībai pieejama valsts pārvalde – sabiedrības informēšana un līdzdalības veicināšana

Saskaņā ar Biroja darbības stratēģiju 2020. - 2022. gadam Biroja darbības virsmērķis ir nodrošināt valstī ekonomiski efektīvu, pārdomātu un uz risku izvērtējumu balstītu attīstību, līdzsvarojošot intereses un novēršot nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, nostiprinot tiesiskumu un vides demokrātiju, kā arī sekmējot brīvprātīgas uzņēmējdarbības iniciatīvas.

Biroja darbības pamatfunkcijas:

1. ietekmes uz vidi, tai skaitā pārrobežu ietekmes novērtēšanas politikas īstenošana;
2. piesārņojuma samazināšanas politikas īstenošana integrētai piesārņojuma novēršanai un kontrolei;
3. rūpniecisko avāriju risku mazināšanas politikas īstenošana;
4. apstrīdēto administratīvo aktu un faktiskās rīcības vides aizsardzības regulējošos normatīvos aktos noteiktos gadījumos un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas politikas īstenošana;
5. vides pārvaldības instrumentu politikas īstenošana ES ekomarķējuma un vides vadības un audita sistēmas (turpmāk - EMAS) jomā.

1.3. Biroja darbības virzieni

Biroja darbības galvenie virzieni ir pakārtoti budžeta apakšprogrammā noteiktajiem prioritārajiem mērķiem vides aizsardzības politikas īstenošanai, kas atbilst VARAM 2020. - 2022. gada darbības stratēģijā noteiktajam darbības virzienam Nr. 1.4.3. - Dabas kapitāla un klimata ilgtspējīga pārvaldība -, kura mērķis ir nodrošināt labu vides kvalitāti, ierobežojot un novēršot vides piesārņojumu, saglabāt bioloģisko daudzveidību, un veicināt Latvijas virzību uz klimatneitralitāti un pret klimata pārmaiņām noturīgu attīstību.

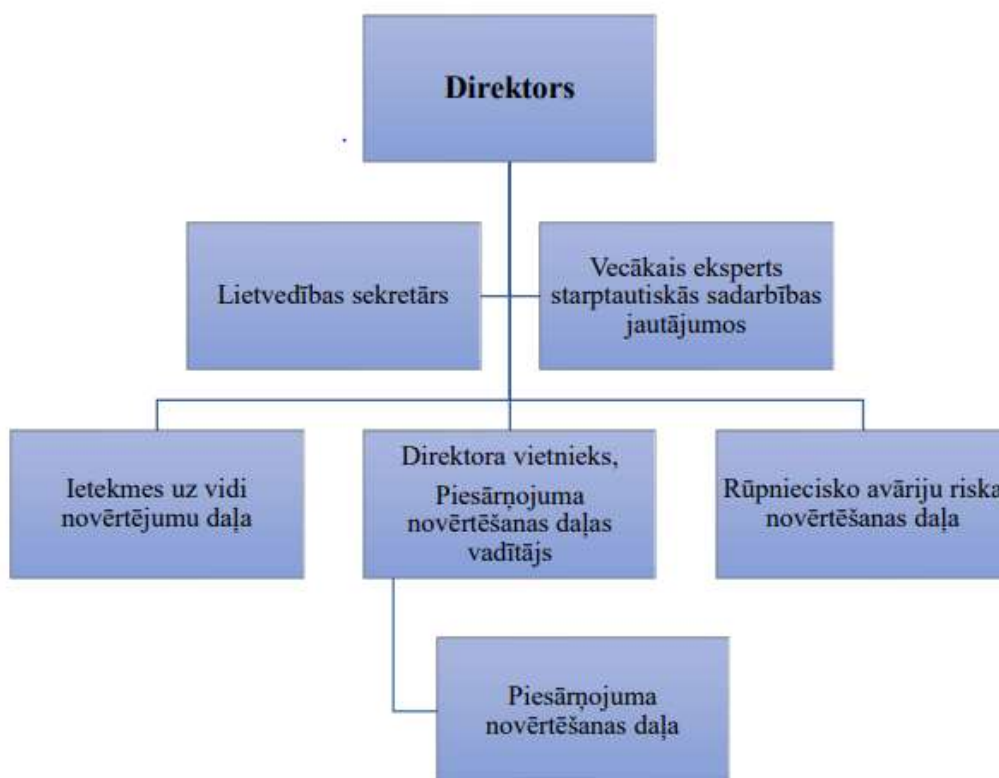
1. Vides ietekmes novērtējuma nodrošināšana un pilnveidošana, ietverot:
  - stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – stratēģiskais ietekmes novērtējums) un sabiedrības līdzdalības nodrošinājuma pārraudzību;
  - paredzēto darbību ietekmes uz vidi un ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk - NATURA 2000 teritorija) novērtējuma un sabiedrības līdzdalības nodrošinājuma pārraudzību;
  - pārrobežu konsultāciju nodrošināšanu ietekmes uz vidi un ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju gadījumos.
2. Vides risku novēršana un kvalitātes nodrošināšana, ietverot:
  - piesārņojuma novēršanas, kontroles un labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (turpmāk - LPTP) piemērošanas pārraudzību;
  - rūpniecisko avāriju risku novērtēšanas un riska samazināšanas pasākumu plānošanas pārraudzību;
  - organizāciju reģistrāciju vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī procesa koordināciju un pasākumu veikšanu;
  - ES ekomarķējuma piešķiršana produktiem, lai veicinātu videi draudzīgu produktu ražošanu un izplatīšanu, kā arī ekomarķējuma procesa koordināciju un pasākumu veikšanu;
  - iepakojuma ar paaugstinātu smago metālu koncentrācijas līmeni uzraudzību.
3. Tiesiskuma nostiprināšana un harmonizētas vides aizsardzības sistēmas pilnveidošana, ietverot:
  - apstrīdēto VARAM padotības iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu un faktiskās rīcības tiesiskuma pārvērtēšanu;

- pārstāvības nodrošināšanu administratīvās tiesās saistībā ar Biroja izdotajiem lēmumiem par apstrīdēto VARAM padotības iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu un faktisko rīcību tiesiskuma pārvērtēšanu;
- pārstāvības nodrošināšanu administratīvās tiesās saistībā ar ietekmes uz vidi akcepta lēmuma pārsūdzību, ja Birojs pieaicināts Latvijas valsts pusē;
- normatīvajos aktos noteiktās informācijas sagatavošanu un nodrošināšanu sabiedrībai par faktiem un apstākļiem Biroja pamatdarbības jomās un komunikāciju ar sabiedrību kvalitatīvai pilsoniskajai līdzdalībai.

1.4. Biroja struktūra

Biroja struktūra veidota atbilstoši normatīvajos aktos Birojam deleģēto politikas jomu un apakšnozaru funkciju izpildes sadalījumam, nodrošinot efektīvu, kompetentu un koordinētu uzdevumu veikšanu atbilstoši pienākumu specifikai pie racionāla personālrесursu un kvalifikācijas sadalījuma (skatīt 1. attēlu).

1. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra 2022. gada decembrī

1.5. Biroja darbības virzieni un mērķi

1.5.1. Vides ietekmes novērtējuma nodrošināšana un pilnveidošana

Biroja darbības virziena „*Vides ietekmes novērtējuma nodrošināšana un pilnveidošana*” mērķis ir panākt vides aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību, sekmēt reģionu ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību un paaugstināt kvalitatīvu pilsonisko līdzdalību valsts attīstībai būtisku lēmumu pieņemšanā.

Vides ietekmes novērtējuma procedūru skalā nodalāms stratēģiskais ietekmes novērtējums, ietekmes sākotnējais izvērtējums, ietekmes uz vidi novērtējums un ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums.

Birojs saskaņā ar likumā “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”, ESPO 1991. gada 25. februāra konvencijā “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā*” un tās protokolā “*Par stratēģisko vides novērtējumu*” noteikto ir valstī noteiktā kompetentā institūcija un nodrošina Latvijas Republikas kā ietekmētās valsts un ietekmes izcelsmes valsts daļību pārrobežu stratēģiskā ietekmes novērtējumā un paredzēto darbību pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējumā un konsultācijās.

Virziens ietver uzdevumus ietekmju novērtējumam, tai skaitā pārrobežas stratēģiskā ietekmes novērtējuma un ietekmes uz vidi novērtējuma, un paredzēto darbību ietekmes uz vidi, ietekmes uz NATURA 2000 teritorijām novērtējuma jomā, kā arī uzdevumus sabiedrības līdzdalības nodrošinājumam atbilstoši tālāk raksturotajam. Visi šie novērtējumu veidi ir sabiedrībai atvērtas procedūras saimniecisko un vides interešu līdzsvarošanai, kuru ietvaros tiek apzinātas, novērtētas un sabiedrībā apspriestas paredzēto darbību iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz vidi un rasti risinājumi to novēršanai vai samazināšanai.

Ietekmes novērtēšana ir vides politikas *ex ante* jeb pirms lēmumu pieņemšanas stadijas instruments, caur kuru nodrošināts, ka attīstība un tās plānošana tiek balstīta risku izvērtējumā, kurā savlaicīgi tiek ņemta vērā gan dažādu interešu sadursme, gan iespēja sasniegt attīstības mērķi ekonomiski efektīvā un vides kvalitāti saglabājošā veidā.

Stratēģiskais ietekmes novērtējums ir procedūra, kas piemērojama plānošanas dokumentiem, kuri noteikti likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. panta trešajā, ceturtajā un piektajā daļā. Stratēģisko ietekmes novērtējumu veic dokumentiem, kas saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, un to grozījumiem, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem Saeima, Ministru kabinets, pašvaldība, valsts pašvaldību institūcija, cita atvasināta publiska persona vai cits subjekts, kuram deleģēts valsts pārvaldes uzdevums vai valsts īpašuma apsaimniekošana. Stratēģisko ietekmes novērtējumu veic arī plānošanas dokumentiem, ja tie ietver pamatnosacījumus paredzēto darbību īstenošanai un plānošanas dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt vidi.

Stratēģiskā ietekmes novērtējuma mērķis ir integrēt vides aspektus ar iespējamu būtisku vides ietekmi saistītos plānošanas dokumentos, analītiski izvērtējot to mijiedarbību ar ekonomiskiem un sociāliem apstākļiem, kā arī noskaidrojot un ņemot vērā ieinteresēto pušu viedokli. Stratēģisko ietekmes novērtējumu veic vienlaicīgi ar plānošanas dokumenta izstrādi (pirms plānošanas dokumenta apstiprināšanas). Stratēģiskā ietekmes novērtējuma pamatuzdevums ir iegūt informāciju par plānošanas dokumenta un tā realizācijas alternatīvu ietekmi uz vidi, paredzot pasākumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai un samazināšanai, kā arī veicināt sabiedrības līdzdalību plānošanas dokumenta izstrādē.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai stratēģiskais ietekmes novērtējums tiktu veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tajā skaitā atbilstoši Ministru

kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 „*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” prasībām. Birojs vērtē plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi būtiskumu un lemj par stratēģiskā ietekmes novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu, kā arī sagatavo atzinumus par plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes novērtējuma vides pārskatiem. Birojs izvērtē vides pārskatu atbilstību normatīvo aktu prasībām, plānošanas dokumentos izraudzīto risinājumu pamatojumu, sabiedriskās apspriešanas atbilstību Ministru kabineta noteiktajai kārtībai un, vai ir izskatīti sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri un priekšlikumi. Stratēģiskā ietekmes novērtējuma jomā Birojs realizē pārraudzības funkciju caur atzinuma sniegšanu par vides pārskatiem un gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav bijis pietiekami pamatots, atzinumā tiek norādīti iebildumi, savukārt gadījumā, ja vides pārskats neatbilst normatīvo aktu prasībām, vai izraudzītais risinājums būtiski ietekmē cilvēku veselību un vidi, un nav pietiekami pamatots, kā arī, ja nav veiktas atbilstīgas sabiedrības informēšanas un viedokļu izvērtēšanas darbības, - vides pārskats tiek nodots pārstrādāšanai. Birojs nosaka arī plānošanas dokumentu realizācijas ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma monitoringa iesniegšanas termiņus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas piemērojama darbībām, kurām piemīt augsts nelabvēlīgas ietekmes uz vidi potenciāls un kuras ir noteiktas likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. panta pirmajā daļā (tostarp darbības, kas uzskaitītas šī likuma 1. pielikumā, kā arī darbības, kurām šāds novērtējums ir nepieciešams saskaņā ar ietekmes sākotnējā izvērtējuma rezultātiem). Ietekmes uz vidi novērtējuma pamatuzdevumi ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz vidi, rast risinājumus to novēršanai, iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tajā skaitā atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumos Nr. 18 „*Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību*” prasībām, kā arī, lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz vidi, nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu un sabiedrības attieksmi pret projekta realizāciju.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros Birojs pieņem lēmumus par ietekmes uz vidi novērtējumu veikšanu, ja darbības saistītas ar likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 1. pielikuma darbībām, izdod programmas ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai, vērtē paredzēto darbību ziņojumus ietekmes uz vidi aspektā, pārrauga sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā izskata sūdzības par iespējamiem sabiedrības līdzdalības pārkāpumiem un iespējamiem vides informācijas sniegšanas pārkāpumiem, nepieciešamības gadījumā informē pašvaldības, valsts iestādes, zinātniskās pētniecības iestādes un nevalstiskās organizācijas, pieaicina nepieciešamos ekspertus, lai nodrošinātu vērtējuma profesionalitāti, kā arī ņem vērā sabiedrības ierosinājumus un atsauksmes. Ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātā tiek izdoti atzinumi, kuros iestrādāti nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama katrā konkrētajā vietā.

Ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums ir procedūra, kas piemērojama paredzētajām darbībām, kurām var būt nelabvēlīga ietekme uz NATURA 2000 teritoriju, ņemot vērā likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta piektās daļas nosacījumu, ka pieļaujams īstenot tikai tādas paredzētās darbības un apstiprināt tikai tādas plānošanas dokumentus, kam nav nelabvēlīga ietekme uz attiecīgās teritorijas ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un tie nav pretrunā ar teritorijas aizsardzības mērķiem. Ietekmju novērtējuma pamatuzdevums ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tās ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, novērtēt iespējamo ietekmju būtiskumu un nepieciešamību izstrādāt kompensējošus pasākumus, kā arī iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums tiktu veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tai skaitā atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 300 „*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)*” prasībām. Birojs pārrauga, lai netiktu pieļauta nozīmīgu dabas vērtību degradācija, kā arī, lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kompensējošajiem pasākumiem, kā arī Ministru kabineta un Eiropas Komisijas informēšanu par paredzētajām darbībām, kas var atstāt būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz NATURA 2000 teritoriju.

Ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējuma procedūras ietvaros Birojs izstrādā nosacījumus novērtējuma veikšanai, pārrauga sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā izskata sūdzības par iespējamiem sabiedrības līdzdalības pārkāpumiem un iespējamiem vides informācijas sniegšanas pārkāpumiem, sagatavo un sniedz atzinumus par novērtējuma ziņojumiem, kā arī normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā sagatavo informatīvu ziņojumu Ministru kabinetam un nosūta ziņojumu Eiropas Komisijai.

1.5.2. Vides risku novēršana un kvalitātes nodrošināšana

Biroja darbības virziena „*Vides risku novēršana un kvalitātes nodrošināšana*” mērķis ir novērst lielas rūpnieciskas avārijas (negadījumus), kurās iesaistītas bīstamas vielas, kā arī mazināt šādu avāriju seku ietekmi uz cilvēkiem un vidi, nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot drošā un tīrā vidē, palīdzēt lēmuma pieņēmējiem izvēlēties piemērotākos un ilgtspējīgākos risinājumus attīstībai un tās plānošanai, kā arī veicināt sabiedrības pāreju uz ilgtspējīgas ražošanas un patēriņa modeli.

Virziens ietver uzdevumus rūpniecisko avāriju risku mazināšanas, piesārņojuma novērtēšanas un kontroles, vides vadības un audita sistēmas (EMAS) un ES ekomarkējuma piešķiršanas, kā arī iepakojuma ar paaugstinātu smago metālu koncentrācijas līmeni uzraudzības jomā atbilstoši tālāk raksturotajam.

Rūpniecisko avāriju riska mazināšana. Lai nepieļautu vai samazinātu kaitējumu, ko rūpniecisko avāriju rezultātā ķīmiskās vielas tām piemītošo īpašību dēļ var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam, Latvijā ir ieviests rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas pasākumu komplekss atbilstoši Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumiem Nr. 131 “*Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi*”. Rūpnieciskās darbības objektā, kurā tiek uzglabāts nozīmīgs bīstamo vielu daudzums, obligāti izstrādājama rūpniecisko avāriju novēršanas programma vai drošības pārskats un veicami rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi.

Katra iesniegtā dokumenta atbilstību un pietiekamību novērtē Biroja izveidotā rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisija, kurā tiek iesaistīti valsts iestāžu (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, VARAM, Veselības ministrijas, Valsts darba inspekcijas, Patērētāju tiesību aizsardzības centra un Valsts vides dienesta (turpmāk – Dienests)), kā arī attiecīgo pašvaldību pārstāvji. Komisijas personālsastāvu apstiprina katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai, nepieciešamības gadījumos tiek pieaicināti atbilstoši speciālisti – eksperti. Galvenā uzmanība tiek pievērsta tam, lai adekvāti tiktu novērtēts esošais stāvoklis un rūpniecisko avāriju risks objektos, kā arī izstrādāti un realizēti konkrētajam stāvoklim atbilstoši rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi. Birojs sadarbībā ar citām rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā iesaistītajām iestādēm lielu uzmanību pievērš objektu speciālistu informēšanai un izglītošanai riska vadības jautājumos.

Piesārņojuma novērtēšana un kontrole. Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles sistēmas mērķis ir novērst vai samazināt ietekmi uz vidi, kas rodas lielāko rūpniecības uzņēmumu darbības rezultātā. Tās uzdevums ir samazināt un ierobežot gaisa, ūdens un augsnes piesārņojumu, nodrošināt dabas resursu un enerģijas racionālu izmantošanu, samazināt atkritumu daudzumu. Saskaņā ar likumā “*Par piesārņojumu*” noteikto Birojs piedalās A un B kategorijas atļauju piesārņojošas darbības uzraudzības procesā atbilstoši likumā “*Par piesārņojumu*” noteiktajam deleģējumam. Biroja uzdevumi šajā jomā ir:

- izskatīt iesniegumus par apstrīdētajiem Dienesta lēmumiem, kas attiecas uz atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem, piesārņoto vai potenciāli piesārņoto vietu izpēti, sanāciju un izpēti vai sanācijas izdevumu segšanu vai sadalījumu;
- saskaņojot ar VARAM, informēt citas valstis par iesniegumu atļaujas saņemšanai gadījumos, kad iespējama piesārņojuma pārrobežu pārnese;
- ievietot un atjaunot Biroja tīmekļvietnē Eiropas Komisijas publicētos labāko pieejamo tehnisko paņēmieni vadlīniju dokumentus vai starptautisko organizāciju publicēto informāciju par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecīgajā jomā, secinājumus par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem, informēt par tiem Dienestu, kā arī konsultēt šajā jautājumā operatorus;
- izveidot, uzturēt un atjaunot informāciju par izsniegtajām atļaujām.

Biroja galvenā uzmanība šajā jomā tiek pievērsta informācijas par LPTP apzināšanai un izplatīšanai, kā arī sadarbības sistēmas ar Dienestu un komercsabiedrībām izveidei un pilnveidošanai, nodrošinot vienotu pieeju atļaujas nosacījumu sagatavošanai un nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšanai. Birojs nodrošina sabiedrības iespēju apstrīdēt Dienestu izdotos lēmumus, kas attiecas uz atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem, iekārtas apturēšanu, piesārņoto vai potenciāli piesārņoto vietu izpēti, sanāciju un izpēti vai sanācijas izdevumu segšanu vai sadalījumu, un iespēju vērsties tiesā saistībā ar vides jautājumiem, tai skaitā saistībā ar sabiedrības līdzdalību ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā un tiesībām uz vides informāciju.

Eiropas Savienības ekomarķējums. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu EK Nr. 66/2010 “*Par ES Ekomarķējumu*” (turpmāk – Ekomarķējuma regula) Eiropas Savienības ekomarķējums ir viens no brīvprātīgajiem vides politikas instrumentiem organizāciju ilgtspējīgai attīstībai. ES ekomarķējuma sistēma tika izveidota 1992. gadā un pašlaik tā ir visu ES dalībvalstu teritoriju aptveroša programma, kas apliecina preču un pakalpojumu atbilstību noteiktiem vides standartiem. ES ekomarķējuma pamatā ir preventīva organizāciju radītās tiešās un netiešās ietekmes mazināšana, veicinot videi draudzīgu patēriņu. Sistēmas mērķis ir sekmēt un stimulēt tādu preču ražošanu un pakalpojumu sniegšanu, kuru ietekme uz vidi visos to dzīves cikla posmos ir samazināta līdz minimumam, kā arī stimulēt plašākā sabiedrībā vides apziņu un videi draudzīgas rīcības modeli caur atbildīgu iepirkumu.

ES ekomarķējumu var piešķirt gan precēm, gan pakalpojumiem, ja pretendents atbilst Ekomarķējuma regulas un attiecīgās preču/pakalpojumu grupas kritērijiem. Biroja galvenie uzdevumi šajā jomā ir ekomarķējuma sistēmas koordinēšana un pārraudzība valstī, nodrošinot marķējuma piešķiršanu, ražotāju uzraudzību, kā arī sabiedrības informēšanas pasākumu kompleksa realizāciju.

Virziens ietver arī tirgus uzraudzības funkcijas veikšanu ES ekomarķējuma jomā saskaņā ar Nacionālā tirgus uzraudzības stratēģiju 2022. – 2026. gadam, ja Birojs konstatē ES ekomarķējuma izmantošanas prasību pārkāpumu saistībā ar produktu, kuram šāds marķējums piešķirts, tas pieņem lēmumu, ar kuru nosaka tiesisko pienākumu novērst konstatēto pārkāpumu (Vides aizsardzības likuma 38. pants trešā daļa, Ekomarķējuma regulas 10. pants).

Vides vadības un audita sistēma jeb EMAS ir brīvprātīgs instruments ES dalībvalstu uzņēmumiem, kuri, ieviešot videi draudzīgas darbības modeli, ilgtermiņā pievērš uzmanību tādiem aspektiem kā uzņēmuma radītās piesārņojuma slodzes mazināšana, racionāla dabas resursu izmantošana un vides izglītība. Publisko vai privāto tiesību subjekts, kas ievieš vides vadības un audita sistēmu, apņemas izpildīt vides normatīvo aktu prasības, pastāvīgi uzlabot savu veikumu vides jomā un sniegt sabiedrībai informāciju par radīto ietekmi uz vidi. Rūpējoties par ietekmes uz vidi samazināšanu, uzņēmums gūst gan materiālu labumu no finanšu līdzekļu ekonomijas, lietderīgāk izmantojot resursus, tajā skaitā ūdeni un enerģiju, samazinot atkritumu daudzumu, kā arī gūst pozitīvāku tēlu sabiedrībā. Turklāt EMAS veicina uzņēmuma darbinieku līdzdalību, tādējādi aktīvi veidojot darbinieku vides apziņu.

Biroja galvenie uzdevumi šajā jomā ir EMAS koordinēšana un pārraudzība valstī atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas EK Nr. 1221/2009 “*Par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu*” (turpmāk - EMAS regula) prasībām, nodrošinot reģistrāciju, reģistrēto organizāciju uzraudzību, kā arī sabiedrības informēšanas pasākumu kompleksa realizāciju.

Iepakojuma ar paaugstinātu smago metālu koncentrācijas līmeni uzraudzība. Latvijas vides aizsardzības politikas mērķis iepakojuma jomā ir nodrošināt iepakojuma ražošanas attīstību, progresīvu iepakojuma tehnoloģiju ieviešanu un racionālas izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas izveidi valstī, kā arī nodrošināt brīvprātīgas vienošanās principu ieviešanu izlietotā iepakojuma apsaimniekošanā, jo tas ļauj samazināt izlietotā iepakojuma nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, sekmēt iepakojuma atkārtotu lietošanu, veicināt iepakojuma materiālietilpības samazināšanu un izlietotā iepakojuma reģenerāciju.

Biroja uzdevumi iepakojuma apsaimniekošanas jomā ir saistīti ar Ministru kabineta 2010. gada 19. oktobra noteikumu Nr. 983 “*Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem*” 22., 26., un 28. punktā noteikto uzdevumu realizāciju attiecībā uz iepakojumu, kuram ir paaugstinātu smago metālu koncentrācijas līmenis. Stikla iepakojuma un iepakojuma materiālu ražotājiem jāsniedz Birojam attiecīgi paziņojumi, tostarp par smago metālu saturu iepakojumā un normas pārsniegšanas iespējamām iemesliem. Ražotājiem jāsniedz Birojam paziņojumi par iepriekšējā gadā tirgū laistajām un no tirgus izņemtajām plastmasas kastēm vai paletēm ar paaugstinātu smago metālu koncentrācijas līmeni.

1.5.3. Tiesiskuma nostiprināšana un harmonizētas vides aizsardzības sistēmas izveidošana

Biroja darbības virziens „*Tiesiskuma nostiprināšana un harmonizētas vides aizsardzības sistēmas izveidošana*” mērķis ir nostiprināt tiesiskumu, harmonizētu normatīvo aktu piemērošanu un efektīvu pilsonisko līdzdalību ar vides aizsardzību saistītos jautājumos.

Virziens ietver uzdevumus apstrīdēto VARAM padotības iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu un faktiskās rīcības tiesiskuma pārskatīšanas un pārstāvības administratīvajās tiesās nodrošināšanu normatīvajos aktos noteiktajās jomās, kā arī uzdevumus komunikācijas ar sabiedrību un vides izplatīšanas jomās atbilstoši tālāk raksturotajam.

Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas mērķis ir nodrošināt tiesību normu precīzu un efektīvu piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās, kā arī nodrošināt demokrātiskas valsts pamatprincipu ievērošanu attiecībās starp valsts iestādēm un

privātpersonām. Vides aizsardzības sistēmā ir izveidota kārtība, kādā Latvijas iedzīvotājiem ir tiesības vērsties ar iesniegumiem, kuros ietverti lūgumi, sūdzības vai iebildumi par citu vides sistēmas iestāžu izdotiem administratīvajiem aktiem vai faktisko rīcību, kā arī sabiedrības līdzdalības tiesībām un tiesībām uz vides informāciju pārkāpumiem, lai tie tiktu pakļauti neatkarīgai un objektīvai izmeklēšanai.

Vairākos normatīvos aktos Birojam deleģētas augstākās iestādes funkcijas Administratīvā procesa likuma izpratnē iepriekš minētā mērķa sasniegšanai. Birojā ir tiesības vērsties ikvienai fiziskajai un juridiskajai personai, kā arī personu apvienībām ar iesniegumiem vai sūdzībām un saņemt atbildi pēc būtības. Birojam deleģētās funkcijas apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanas jomā ir sākotnējās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības, kā arī lēmuma sagatavošana par apstrīdēto administratīvo aktu vai faktisko rīcību vai sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Gadījumos, kad par Biroja pieņemtajiem lēmumiem tiek iesniegti pieteikumi administratīvajās tiesās, Birojs sagatavo atbilstošu dokumentāciju, tai skaitā administratīvo lietu, rakstveida paskaidrojumus u.c. un nodrošina pārstāvniecību visās administratīvās tiesas instancēs.

Vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem mērķis ir vides informācijas sagatavošana un izplatīšana atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, likumam „Par piesārņojumu”, Iepakojuma likumam, Vides aizsardzības likumam un Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumiem Nr. 131 „Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”, kā arī Orhūsas konvencijai.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Pārskata periodā Birojs savas funkcijas veic VARAM budžeta programmas “*Vides politikas īstenošana*” apakšprogrammas “*Vides pārraudzības valsts birojs*” (kods 23.02.00) un apakšprogrammas 21.13.00. “*NOZARES VIDES PROJEKTP*” ietvaros (projekts “*Izglītojoša kampaņa “Iepazīsti EMAS”*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/32/2022), projekts “*Kompetenču laboratorija*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/33/2022), projekts “*Tulkošanas pakalpojumi*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/125/2022) piešķirto finansējumu ietvaros un savu darbību nodrošina no valsts budžeta līdzekļiem. Valsts piešķirtais finansējums Biroja funkciju un pienākumu izpildei 2022. gadā, kā arī tā izlietojums Biroja darbības nodrošināšanai atspoguļots šī pārskata 1. tabulā.

1. tabula

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums, *euro*

	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	504 315	585 745	551 721
1.1.	Dotācijas	499 280	561 698	550 999
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	5 035	24 047	950
2.	Izdevumi (kopā)	504 086	585 745	552 130

2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	499 766	579 705	546 138
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	499 766	579 705	545 909
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	4 320	6 040	5 992

2.2. Pārskata gada darbības rezultāti atbilstoši funkciju sadalījumam un to izpilde

Birojs kā publiskās pārvaldes iestāde savā darbā kā prioritāti ir izvirzījis kvalitatīvu, efektīvu un savlaicīgu funkciju izpildi. Arī 2022. gadā Birojs ar lielu pašatdevi ir turpinājis darbu pie deleģēto funkciju izpildes un mērķu sasniegšanas. Birojā arvien skaudrāk izjūtams atbilstošas kvalifikācijas jaunu darbinieku trūkums, jo atalgojums neatbilst darbiniekiem izvirzāmajām prasībām, darba apjomam (darbinieku slodze ir nesamērīgi liela) un darba sarežģītības pakāpei. Risināmie jautājumi ar katru gadu kļūst sarežģītāki, jo arī vides aizsardzības jomā tiek meklēti jauni risinājumi gan tehniskiem, gan vides pārvaldības izaicinājumiem.

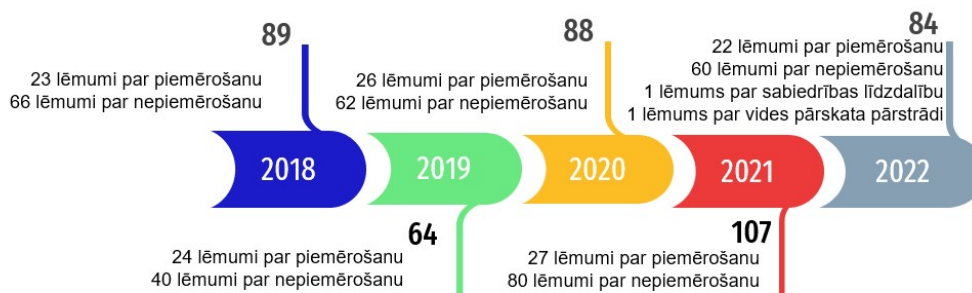
2.2.1. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Pārskata periodā Birojs turpināja darbu pie stratēģiskā ietekmes novērtējuma pārraudzības, kā arī strādāja pie stratēģiskā ietekmes novērtējuma kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas. 2022. gadā kopumā izvērtēti 84 plānošanas dokumentu izstrādātāju iesniegumi un viens sabiedrības pārstāvja iesniegums par sabiedrības līdzdalības tiesību iespējamu pārkāpumu, kā rezultātā sagatavots un pieņemts viens lēmums saistībā ar sabiedrības līdzdalības tiesību iespējamu pārkāpumu, kā arī sagatavoti un pieņemti lēmumi par stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu (salīdzinājumā ar 2021. gadu, izdots par 24 lēmumiem mazāk) un izdots viens lēmums par vides pārskata pārstrādāšanu (skatīt 2. attēlu):

- 22 gadījumos pieņemti lēmumi par stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūras piemērošanu;
- 60 gadījumos pieņemti lēmumi par stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūras nepiemērošanu;
- vienā gadījumā pieņemts lēmums par vides pārskata pārstrādi.

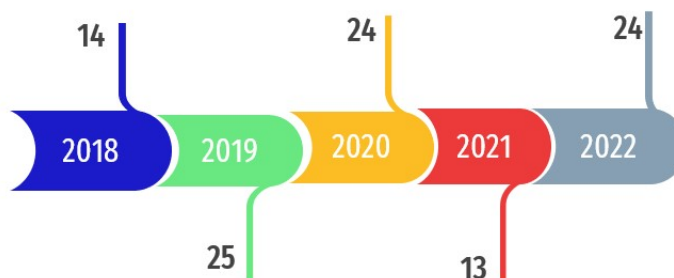
Šajā gadā Birojā iesniegti iesniegumi lēmuma pieņemšanai par stratēģiskā ietekmes novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu galvenokārt pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem (teritoriju plānojumiem, lokālplānojumiem, detālplānojumiem, ilgtspējīgas attīstības stratēģijām un reģionālam atkritumu apsaimniekošanas plānam).

No 84 lēmumiem par stratēģiskā ietekmes novērtējuma piemērošanu / nepiemērošanu par stratēģiskā ietekmes novērtējuma nepieciešamību tika pieņemti - 13 lēmumi par dažāda veida lokālplānojumiem, divi lēmumi par detālplānojumiem īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, divi lēmumi par reģionāliem atkritumu apsaimniekošanas plāniem. Ņemot vērā, ka 2022. gada 1. jūlijā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu tika mainīts administratīvi teritoriālais iedalījums Latvijā pašvaldības uzsāka jaunu teritorijas plānojumu izstrādi. Birojs pieņēma trīs lēmumus par stratēģiskā ietekmes novērtējuma nepieciešamību trim teritorijas plānojumiem.

2. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūrā izdoto lēmumu statistika

Šajā gadā sagatavoti atzinumi par 24 vides pārskatiem (skatīt 3. attēlu), no kuriem 21 ir par pašvaldību teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem, bet 3 – par valsts politikas plānošanas dokumentiem (salīdzinājumā ar 2021. gadu, izdots par 11 atzinumiem vairāk).

3. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūrā izdoto atzinumu par plānošanas dokumentiem un vides pārskatiem statistika

Birojs izdevis trīs atzinumus par valsts politikas plānošanas dokumentu vides pārskatiem, kas sagatavoti:

- par Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu 2021. – 2027. gadam un Plūdu riska pārvaldības plānu 2022. – 2027. gadam vides pārskatu,
- par Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2021. – 2027. gadam vides pārskatu un
- par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas Stratēģiskais plāns 2023. – 2027. gadam vides pārskatu.

Pārskata periodā Birojs turpināja darbu arī pie stratēģiskā ietekmes novērtējuma kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas, kas ietver darbu gan ar plānošanas dokumentu, gan vides pārskatu izstrādātājiem, kā arī institūcijām, sabiedrību un nevalstiskajām organizācijām. Individuāli konsultētas ministrijas, pašvaldības, konsultāciju sniedzēju uzņēmēj-sabiedrības par stratēģiskā ietekmes novērtējuma metodēm un vides pārskata sagatavošanu, kā arī informēti iedzīvotāji par stratēģiskā ietekmes novērtējuma būtību un viņu iespējām piedalīties vides jautājumu risināšanā gan reģionālā līmenī, gan valstī kopumā.

Kopumā vides pārskatu kvalitāte ir labā līmenī, tomēr nepietiekoši tiek izmantota analītiska pieeja stratēģiskā ietekmes novērtējumā, nesasaistot esošās situācijas vērtējumu ar plānošanas dokumentā no jauna plānotajām darbībām, kā arī daudzviet vienkāršoti attiecoties pret iespējamo plānošanas risinājumu alternatīvām. Līdz ar to netiek pilnībā izmantotas

stratēģiskā novērtējuma sniegtās iespējas, analizējot būtiskās ietekmes uz vidi un rodot atbilstošus risinājumus plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi mazināšanai.

Risinājumu meklēšana un atrašana ir lielā mērā saistīta arī ar plānošanas dokumenta izstrādātāja ieinteresētību un vēlēšanos integrēt lēmumu pieņemšanā vides apsvērumus, bet bez tās iespējams nodrošināt tikai formālu atbilstību saistošajām prasībām vides jomā.

Birojs uzteic vides un veselības institūciju ieguldījumu stratēģiskā ietekmes novērtējuma procesa virzībā, piedaloties konsultāciju procesā un atzinumu sagatavošanā. Būtiska loma ir arī nevalstiskām organizācijām un aktīvai sabiedrības līdzdalībai. Speciālistu, sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvju izteiktie konstruktīvie priekšlikumi var palīdzēt plānošanas dokumentu izstrādātājiem atrast videi draudzīgākus un līdz ar to arī ilgtspējīgākus attīstības risinājumus, tāpēc Birojs aicina izteikt savus priekšlikumus savlaicīgi, ievērojot sabiedriskās apspriešanas izsludinātos termiņus, lai plānošanas dokumenta izstrādātājs tos varētu apkopot, veikt nepieciešamās izmaiņas vai sniegt savus skaidrojumus.

Pārskata periodā Birojs ir apkopojis iesniegtos piecus plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa ziņojumus, kas nosūtīti VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”. Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa mērķis ir konstatēt plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, kā arī, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā. Tomēr šī nosacījuma izpildē atzīmējama iesniegto monitoringa ziņojumu atšķirīgā kvalitāte un izpildījums – atsevišķi plānošanas dokumentu izstrādātāji veikuši detalizētu izvērtējumu, piesaistot arī ekspertus, citā gadījumā sagatavota nepietiekama informācija. Biroja tīmekļvietnē (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/monitoringa-zinojumi>) ir ievietots Biroja darbinieku sagatavots metodiskais materiāls monitoringa veikšanai un monitoringa ziņojuma sagatavošanai, kam ir izpratni veicinošs raksturs.

2022. gadā Birojs ir nodrošinājis arī pārrobežu konsultācijas, valsts interešu pārstāvību septiņos stratēģisko pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējuma projektos kā ietekmētai valstij, un informācijas pieejamību Biroja tīmekļvietnē par pārrobežu konsultāciju procesu:

- Lietuvas Republikas Inženiertehniskās infrastruktūras attīstības plānu Lietuvas teritoriālās jūras teritorijā un/vai Lietuvas Republikas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā Baltijas jūrā,
- Igaunijas Jūras stratēģijas pasākumu programmu 2022-2027,
- Vācijas Federatīvās Republikas Teritorijas attīstības plānu Ziemeļjūras un Baltijas jūras Vācijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā,
- Dānijas Jūras telpiskā plānu,
- Igaunijas jūras telpisko plānu,
- Zviedrijas jūras telpisko plānojumu Botnijas jūras līcim, Baltijas jūrai un Skagerakam/ Kategatam līčiem u.c.

Saistībā ar pārrobežu ietekmes novērtējumu Birojs ir uzsācis stratēģiskā pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējuma projekta koordinēšanu kā ietekmes valstij: “Pasākumu programma laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2022. – 2027. gadā”.

Informācija par Biroja lēmumiem, atzinumiem un pārrobežu konsultācijām, kā arī citām darbības jomas aktualitātēm ievietota Biroja tīmekļvietnē (www.vpvb.gov.lv), sadaļā Aktuāli - Pārrobežu stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/jaunumi?category%5B448%5D=448>).

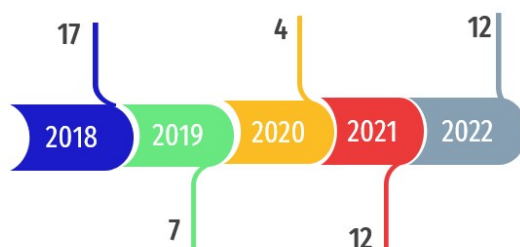
2.2.2. Ietekmes uz vidi novērtējums un NATURA 2000 teritoriju novērtējums

2022. gadā vērojama tendence palielināties attīstības projektu skaitam, kas saistīti ar klimata un enerģētikas sektoru – tiek plānoti gan sauszemes, gan atkrastes jeb jūras vēja parki, tiek plānotas arī lielāku parametru vēja elektrostacijas. Vēja parki tiek plānoti ne tikai Latvijas teritorijā, bet arī citu valstu teritorijās ar iespējamu ietekmi uz Latvijas teritoriju, tādēļ nozīmīgi ir nodrošināt Latvijas interešu pārstāvību pārrobežu ietekmes uz vidi konsultāciju procesā. Novērojams, ka arvien biežāk ir paredzētās darbības, kuru ietekmes sabiedriskajā apspriešanā viedokli izsaka un piedalās liels cilvēku skaits, kas vērtējams pozitīvi, jo sabiedrības līdzdalība ir nozīmīgs procedūras elements, tomēr rada izaicinājumus gala lēmumu pieņēmējiem, jo sabiedrības nostāja, lielākoties, ir pilnībā pret projektu īstenošanu un nav līdzsvarota un vērsta uz kompromisu.

Kopumā 2022. gadā tika izvērtēti 30 ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumi, tā rezultātā atbilstoši likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – likums) 20. panta desmitajai daļai izdoti 12 atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem (skatīt 4. attēlu), 15 ziņojumi nodoti papildināšanai (likuma 20. panta trešā daļa) un trīs ziņojumi nodoti pārstrādei (likuma 20. panta ceturtnā daļa).

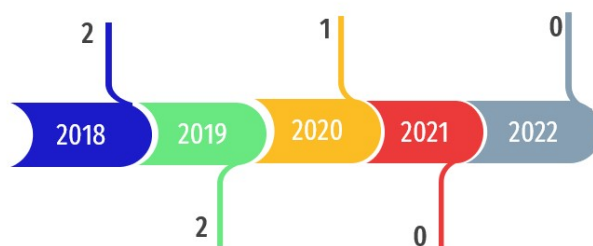
Pārskatā periodā tika izdoti atzinumi šādu paredzēto darbību veikšanai:

- pieci atzinumi saistībā ar cūku vai mājputnu intensīvās audzēšanas kompleksiem,
- trīs atzinumi saistībā ar derīgo izrakteņu ieguvī,
- divi atzinumi saistībā ar vēja parku būvniecību,
- viens atzinums saistībā ar sapropeļa ieguvī un
- viens atzinums saistībā ar uzņēmuma darbības modernizāciju un paplašināšanos.

4. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja izdotu atzinumu par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem statistika

2022. gadā netika saņemti dokumenti par ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējuma procedūru, kā arī netika izdots neviens atzinums par ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējuma ziņojumu (salīdzinājumam: 2021. gadā nav izdots neviens atzinums, 2020. gadā izdots 1 atzinums, 2019. gadā arī nav izdots neviens atzinums, 2018. gadā izdoti 2 atzinumi, 2017. gadā izdoti 2 atzinumi, 2016. gadā izdoti 3 atzinumi) (skatīt 5. attēlu).

5. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja izdoto atzinumu par ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējuma ziņojumiem statistika

Ņemot vērā izvērtēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu skaitu un izdoto atzinumu skaitu, var izdarīt secinājumu, ka nereti ziņojumu kvalitāte nav pietiekama, vai veiktais ietekmes novērtējums neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, piemēram, vides trokšņa novērtējums tiek veikts, neievērojot normatīvajos aktos noteiktās vērtēšanas metodes, lai gan prasības ir papildus norādītas un skaidrotas arī Biroja izsniegtajā ietekmes uz vidi novērtējuma programmā. Šādos gadījumos – visi procesa dalībnieki, tostarp darbību ierosinātāji un ziņojuma izstrādātāji, sabiedrība, vides aizsardzības, veselības, kā arī citu nozaru institūcijas veikušas lielu darbu, izmantojot savus ierobežotos resursus (cilvēkresursus, laika resursus, finanšu resursus). Šādos gadījumos ietekmes uz vidi novērtējums ieilgst (pagarinās), par ko Birojam nereti tiek pārmests. Biroja ieskatā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāts galvenokārt ir atkarīgs no paredzētās darbības ierosinātāja ieinteresētības, ieguldījuma un spējas kvalitatīvi un atbilstoši izvirzītajām prasībām sagatavot ziņojumu, spējas korektā, reprezentatīvā un saprotamā veidā komunicēt ar iesaistīto sabiedrību.

Ietekmes novērtējuma procesā dažādu interešu sadursme ir neizbēgama, - galvenokārt tās izgaismojas starp dabas aizsardzības interesēm un ietekmi uz īpašumiem, apdzīvotām teritorijām. Visi interešu veidi ir vienlīdz nozīmīgi un tas, kuru interešu aizsardzībai katrā konkrētajā situācijā ir dodama priekšroka, izriet no sarežģīta izsvērums, kurā jāņem vērā gan privātpersonu individuālās, gan būtiskas sabiedrības intereses. Būtiska loma visu minēto jautājumu ievērtēšanā ir arī nevalstisko organizāciju un sabiedrības līdzdalībai.

Attiecībā uz jaunām paredzētām darbībām, kurām piemērojama un uzsākama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, 2022. gadā Birojs ir pieņēmis 23 lēmumus un izstrādājis un izdevis 29 programmas paredzētajām darbībām, kas turpmākajos gados ietekmēs Biroja darbu

Ievērojot likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 1991. gada 25. februāra Espo Konvencijas par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā nosacījumus, Birojs, pildot kompetentās institūcijas funkcijas (paziņojuma kontaktpunkts), ir nosūtījis paziņojumus, izvērtējis un sniedzis atbildes, kā arī pildījis citus darbus -, pārstāvot Latviju kā iespējami ietekmēto valsti, kuras teritoriju var ietekmēt paredzētās darbības ārpus Latvijas jurisdikcijā esošas teritorijas.

Pārskata periodā Birojs nodrošinājis informācijas apmaiņu, pārrobežu konsultācijas, valsts interešu pārstāvība 11 pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējuma projektos kā ietekmētai valstij, un informācijas pieejamību Biroja tīmekļvietnē par pārrobežu konsultāciju procesu, piemēram,

- Lietuvas Republikas atkrastes vēja parka un sauszemes vēju parku projektiem,
- Lietuvas Republikas atkrastes vēja parka (Saare – Liivi 5) projektu,
- Polijas Republikas kodolelektrostacijas būvniecības un ekspluatācijas projektu,
- Zviedrijas Karalistes atkrastes vēja parkiem u.c.

Informācija par Biroja pārrobežu konsultācijām un citām darbības jomas aktualitātēm ievietota Biroja tīmekļvietnē (vpvb.gov.lv), sadaļā Pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējums (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/parrobezu-ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti>).

2.2.3. Piesārņojuma integrēta novērtēšana un kontrole

Pārskata gadā Birojs ir turpinājis darbu pie uzdevumu pildīšanas saistībā ar likuma “*Par piesārņojumu*” nosacījumiem. Birojs būtiski ir uzlabojis informāciju un tās pieejamību par LPTP, kā arī likuma “*Par piesārņojumu*” 48. panta 4. punkta efektīvāku izpildi turpina pamatojoties uz starp Biroju un Dienestu 2021. gada 2. jūlijā noslēgto sadarbības līgumu, ņemot vērā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 54. panta pirmo un piekto daļu, un šā likuma 61. pantu, tādējādi nodrošinot publiski pieejamu A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļauju reģistru, kas bez maksas ir pieejams jebkurai personai.

Biroja tīmekļvietnes sadaļā Noderīgi publicēta informācija par Eiropas Komisijas apstiprinātajiem nozaru LPTP vadlīniju dokumentiem.

2.2.4. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana

Pārskata periodā Birojā turpinājās rūpniecisko avāriju riska novērtēšana saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. 2022. gadā tika izveidotas 38 Riska izvērtējuma komisijas uzņēmumu iesniegtās dokumentācijas izvērtēšanai, kā arī organizēts un vadīts šo komisiju darbs (skatīt 6. attēlu).

6 .attēls. Vides pārraudzības valsts biroja pieņemto lēmumu skaits par objektu rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem

Šajā gadā Birojā saņemtas un kopsummā izvērtētas 28 rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un drošības pārskati, tajā skaitā arī papildinājumu un grozījumu esošajās programmās un pārskatos atbilstība Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 „*Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi*” prasībām. Tā rezultātā izdoti atbilstoši izvērtējumi par rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem, ietverot tajos norādījumus par papildu pasākumiem, kas uzņēmumu atbildīgajām personām jāveic, lai samazinātu rūpniecisko avāriju draudus un palielinātu vides un cilvēku drošību. Rūpniecisko avāriju riska novēršanas dokumentāciju novērtējumu tiek regulāri aktualizēti, tādējādi izpildot Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvas 2012/18/ES par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (turpmāk – Direktīva - 2012/18/ES), prasības.

Saskaņā ar objektu atbildīgo personu un Dienesta sniegto informāciju izveidots un regulāri aktualizēts to objektu saraksts, kuriem Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 „*Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi*” noteiktajā kārtībā un termiņos Birojā iesniedzamas rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskati. Šis saraksts ievietots Biroja tīmekļvietnē (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/objektu-saraksts-kuriem-jaizstrada-rupniecisko-avariju-noversanas-programma-vai-drosibas-parskats-un-civilas-aizsardzibas-plans>) sadaļā Darbības jomas – Rūpniecisko avāriju riska novērtējums.

Pārskata periodā nodrošināta arī informācijas sniegšana Eiropas Komisijas datubāzē par objektiem, uz kuriem attiecas Direktīvas 2012/18/ES prasības – saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 “*Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi*” 108. punkta prasībām. Nodrošināta arī informācijas sniegšana Inspire datubāzē par objektiem, uz kuriem attiecas šī Direktīva 2012/18/ES.

Nodrošināta Latvijas pārstāvja deleģēšana darbībai konvencijas par rūpniecisko avāriju pārrobežu iedarbību darba grupā un dalība ekspertu sanāksmē un seminārā par pārrobežu iedarbības riskiem, kā arī dalība Direktīvas 2012/18/ES dalībvalstu sanāksmē.

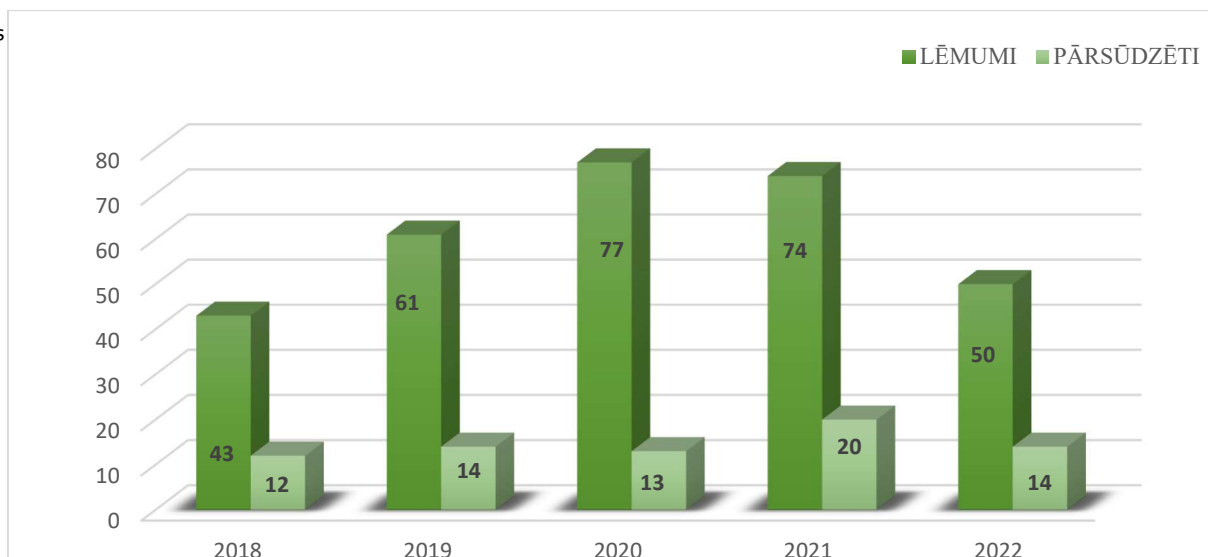
2.2.5. Iesniegumu izskatīšana

Vides aizsardzības sistēmā ir izveidota kārtība, kādā Latvijas iedzīvotājiem ir tiesības vērsties ar iesniegumiem, kuros ietverti lūgumi, sūdzības vai iebildumi par vides sistēmas citu iestāžu izdotiem administratīvajiem aktiem vai faktisko rīcību, kā arī sabiedrības līdzdalības tiesību un tiesībām uz vides informāciju pārkāpumiem, lai tie tiktu pakļauti neatkarīgai un objektīvai izmeklēšanai. Ar Ministru kabineta 2004. gada 6. janvāra noteikumu Nr. 4 “*Vides pārraudzības valsts biroja nolikums*” 2.¹ punktu Birojam ir deleģētas augstākās iestādes funkcijas Administratīvā procesa likuma 1. panta otrās daļas izpratnē iepriekš minētā mērķa sasniegšanai.

Pārskata periodā izteikti pieaugu jau tā augstā darba intensitāte saistībā ar Biroja kā augstākās iestādes funkciju pildīšanu, veicot apstrīdēto VARAM padotībā esošo iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu un faktisko rīcību izskatīšanu. Šī kompetences joma Birojā ir kļuvusi jau par tradicionālu un patstāvīgu darbības virzienu, kas prasa gan rūpīgu un sistemātisku darba ieguldījumu, gan lielu atbildību, augstu profesionalitāti un mērķtiecību.

2022. gadā izdoti 50 lēmumi administratīvajās lietās (salīdzinājumam: 2021. gadā 74 lēmumi, 2020. gadā izdoti 77 lēmumi, 2019. gadā izdots 61 lēmums, 2018. gadā izdoti 43 lēmumi), no tiem tiesā pārsūdzēti 28 % jeb 14 lēmumi (skatīt 7. attēlu), tādējādi Biroja kā pirms tiesas iestādes darbība efektīvi ir samazinājusi slogu uzņēmējdarbībai un tiesu noslodzi. Ar lēmumu izdošanu Birojs sekmē VARAM padotībā esošo iestāžu vienotu pieeju nosacījumu izvirzīšanā dažādās vides aizsardzības jomās, ņemot vērā arī konkrētās plānotās darbības raksturu, apjomu un atrašanās vietu, un nostiprina izpratni par vides aizsardzības tiesību aktu un Administratīvā procesa likuma materiālo un procesuālo tiesību normu piemērošanu.

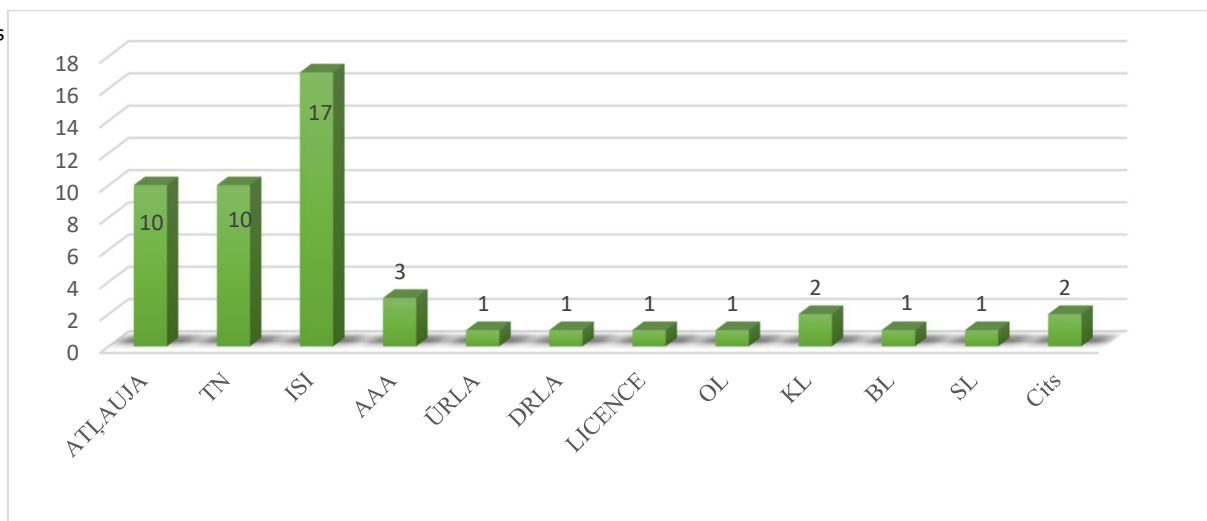
7. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja izdoto administratīvo aktu statistika

Birojā pārsvarā izskatītās sūdzības (iesniegumi) un pieņemtie lēmumi saistīti ar dažādiem apstrīdētiem Dienesta amatpersonu izsniegtiem administratīvajiem aktiem (skatīt 8. attēlu), tajā skaitā:

- 10 sūdzības par A un B kategorijas atļauju izdošanu un to nosacījumiem,
- 10 sūdzības par tehnisko noteikumu izdošanu vai atteikumu izdot tos,
- 17 sūdzības par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu pēc ietekmes sākotnējā izvērtējuma veikšanas,
- trīs sūdzības par atkritumu apsaimniekošanas atļauju izdošanu,
- divas sūdzības par lēmumiem par videi nodarīto zaudējumu apmēru un kompensācijas veidu un
- divas cita rakstura sūdzības par administratīvajiem aktiem, ko izdevušas vides aizsardzības iestādes,
- pa vienai sūdzība – par ūdens resursu atļaujas izdošanu, par dabas resursu lietošanas atļaujas izdošanu, par lēmumu par operatora konstatēšanu, par sanācijas pasākumu veikšanu, par būvprojektu nesaskaņošanu un saistībā ar zemes dzīļu licences izdošanu.

Lietas objektīvai izskatīšanai un argumentēta lēmuma pieņemšanai tiek iesaistīti visi administratīvā procesa dalībnieki, nepieciešamības gadījumā iegūta papildu informāciju un risināti problēmjautājumi, pārrunās iesaistot visas ieinteresētās puses.

Jāatzīmē, ka izskatāmās sūdzības ar katru gadu kļūst arvien komplicētākas, iebildumi tiek izteikti citu starpā par piesārņojošo vielu aprēķiniem, aprēķinos izmantotajiem emisijas faktoriem (lielumi, kas raksturo piesārņojošās vielas daudzuma attiecību pret darbību raksturojošu parametru, kurš saistīts ar šīs piesārņojošās vielas emisiju), izmantoto datorprogrammu ievades datiem un citiem specifiskiem, zinātniskiem un tehniskiem jautājumiem, kuru objektīva izvērtēšana nereti prasa ievērojamus laika un cilvēku resursus.

ATĻAUJA – A, B kategorijas atļauja piesārņojošās darbības veikšanai;
TN – tehniskie noteikumi;
ISI – ietekmes sākotnējais izvērtējums, t.sk. atteikums veikt ietekmes sākotnējo izvērtējumu un izsniegt TN;;
AAA – atkritumu apsaimniekošanas atļauja;
ŪRLA – ūdens resursu lietošanas atļauja
DRLA – dabas resursu lietošanas atļauja;
LICENCE – zemes dzīļu izmantošanas licence
OL – lēmums par operatora konstatēšanu;
KL – lēmums par videi nodarīto zaudējumu apmēru un kompensācijas veidu;
BL – lēmums par būvprojekta saskaņošanu;
SL – lēmums par sanācijas pasākumu veikšanu
CITS – citi lēmumi, kas saistīti ar Valsts vides dienesta izdotajiem administratīvajiem aktiem.

8. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja 2022. gadā izdoto administratīvo aktu sadalījums pa jomām

2022. gadā Birojs ir turpinājis pārstāvēt vides aizsardzības iestāžu intereses arī administratīvajās tiesās. Pārskata periodā kopumā administratīvajai tiesai Birojs ir sagatavojis un iesniedzis 30 administratīvajās lietās dokumentus, tajā skaitā administratīvās lietas materiālus, rakstveida paskaidrojumus u.c.

Kopumā 2022. gadā saistībā ar Biroja izdotajiem lēmumiem ir notikušas 43 administratīvo tiesu sēdes, tajā skaitā trīs Augstākās tiesas sēdes, 16 Administratīvās apgabaltiesas sēdes un 24 Administratīvās rajona tiesu sēdes. Birojs tiešsaistē (*Microsoft Teams vidē*) pārstāvēts 14 Administratīvās rajona tiesas sēdēs. Birojs klātienē pārstāvēts sešās administratīvās tiesas sēdēs, tai skaitā piecās Administratīvās rajona tiesas sēdēs un vienā - Administratīvās apgabaltiesas sēdē.

Būtiski lielākajā daļā no administratīvo tiesu nolēmumiem (90 %) sasniegts Birojam un vides sistēmai pozitīvs rezultāts.

2022. gadā aktualizēta un Biroja tīmekļvietnē (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/statistika>), sadaļā Par mums - Publikācijas un pārskati publicēta statistika par apstrīdētajiem administratīvajiem aktiem un tiesvedības gaitu.

2.2.6. Vides informācijas izplatīšana

Pārskata periodā Birojs veica virkni pasākumu Biroja tīmekļvietnes satura uzlabojumiem. Pārskata periodā tika turpināta informācijas sagatavošana un izplatīšana gan aktīvā veidā,

sniegtot ieinteresētajām personām informāciju rakstveidā vai mutiski, kā arī ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, gan arī pasīvā veidā – informāciju ievietojot Biroja tīmekļvietnē (www.vpvb.gov.lv).

Biroja tīmekļvietnē sabiedrība var iepazīties ar aktuālu informāciju par Biroja pamatfunkciju nodrošināšanu un iegūt sev nepieciešamo informāciju par Biroja darbības jomām. Biroja tīmekļvietnē informācija tiek regulāri atjaunota, ņemot vērā gan informācijas specifiku, gan arī normatīvo aktu regulējumu par informācijas sniegšanu sabiedrībai.

2022. gadā novadīts viens tiešsaistes seminārs “*Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un ietekmes uz vidi novērtējuma sabiedriskās apspriešanas mērķi*” pašvaldību, projektu īstenotāju un to izstrādātāju pārstāvjiem.

2.2.7. Eiropas Savienības ekomarķējuma koordinācija

2022. gadā Birojs sekmīgi turpinājis iepriekšējos gados uzsākto darbu pie ES ekomarķējuma piešķiršanas programmas koordinācijas Latvijā, darbojoties kā ekomarķējuma kompetentā iestāde. Biroja funkcijas šajā jomā saistītas gan ar pretendentu iesniegto produktu atbilstības ekomarķējuma kritērijiem novērtējumu, gan ekomarķējuma licenču piešķiršanu, gan ekomarķējuma lietošanas uzraudzību. Kompetenču lokā ietilpst arī pasākumu realizācija ekomarķējuma popularizēšanai, ražotāju informēšanai un sabiedrības izglītošanai par videi draudzīgu preču un pakalpojumu patēriņu.

2022. gadā izskatīti divi iesniegumi ES ekomarķējuma saņemšanai kopumā divu produktu grupās (trauku mazgāšanas līdzekļi ar rokām, cietā seguma tīrīšanas līdzekļi) un uzsākti gatavot divi lēmumi par ES ekomarķējuma reģistrācijas numura piešķiršanu mazgāšanas līdzekļu ražošanas uzņēmumam (SIA “KVADRO”): lēmums pieciem produktiem grupā - līdzekļiem trauku mazgāšanai ar rokām un lēmums 12 produktiem grupā - cietā seguma tīrīšanas līdzekļi. 2022. gadā ES ekomarķējums netika piešķirts, salīdzinājumā ar 2021. gadu, kad ES Ekomarķējums tika piešķirts 43 produktiem (skatīt 9. attēlu). Sniegtas vairākas elektroniskas konsultācijas vietējiem interesentiem saistībā ar ES ekomarķējumu.

Birojs ir veicis vairāku ar Ekomarķējuma regulu un kritērijiem saistītu dokumentu izvērtēšanu, kā arī veicis 2 rakstiskus balsojumus un sniedzis vairākas elektroniskas konsultācijas saistībā ar ES ekomarķējumu. Aktuālā informācija par piešķirtajiem ES ekomarķējumiem pieejama Biroja tīmekļvietnē (vpvb.gov.lv) sadaļā Darbības jomas – Eiropas Savienības ekomarķējuma piešķiršana. Birojs arī regulāri iesaistās virtuālajos forumos, lēmumu pieņemšanā, kā arī piedalās sanāsmēs: dalība ES ekomarķējuma kompetento iestāžu (EU Ecolabel Competent Body Forum) sanāsmē un Eiropas Savienības ekomarķēšanas padomes (EU Ecolabelling Board) sanāsmēs, u.c.

9. attēls. Statistika par produktiem, kam piešķirts ES ekomarķējums līdz 2022. gadam

Papildu pamatfunkciju veikšanai ES Ekomarķējuma jomā, Birojs, piesaistot papildu finansējumu no Latvijas budžeta apakšprogrammas 21.13.00. “*NOZARES VIDES PROJEKTP*”

līdzekļiem projekta “*Tulkošanas pakalpojumi*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/125/2022) ietvaros veica 20 dažādu pieteikuma dokumentu tulkošanu no angļu valodas uz latviešu valodu produktu grupās “*veļas mazgāšanas līdzekļi*” un “*kosmētisko līdzekļu un dzīvnieku kopšanas līdzekļi*”, kā arī piecu dažādu informatīvo materiālu tulkošanu no angļu valodas uz latviešu valodu saistībā ar ES Ekomarķējumu kopumā. Iztulkotie dokumenti pieejami Biroja tīmekļvietnes sadaļā Darbības jomas – Eiropas Savienības ekomarķējuma piešķiršana (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/ekomarkejums-informacija>).

2.2.8. Vides vadības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana

2022. gadā pastāvīgi uzturēta informācija tīmekļvietnē par EMAS sistēmu un reģistrācijas piešķiršanas nosacījumiem, sniegtas nepieciešamās konsultācijas interesentiem. Lai gan EMAS sistēmai Latvijā joprojām trūkst modernu un efektīvu instrumentu plašas atpazīstamības un pieprasījuma būtiskam pieaugumam, kas vēsturiski veicināja to, ka no sistēmas pakāpeniski līdz 2014. gadam izstājās visi agrāk reģistrētie dalībnieki, 2022. gadā, piesaistot Latvijas budžeta apakšprogrammas 21.13.00. “*NOZARES VIDES PROJEKTP*” līdzekļus, Birojs īstenoja vairāku savstarpēji papildinošu aktivitāšu kopumu pasākuma (projekta) “*Izglītojoša kampaņa “Iepazīsti EMAS”*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/32/2022) ietvaros, kas tika vērsti uz EMAS attīstību.

Vienlaikus 2022. gadā EMAS tika reģistrēti divi apdrošināšanas jomas uzņēmumi (ERGO Insurance SE Latvijas filiāle un ERGO Life Insurance SE Latvijas filiāle) un izdoti divi lēmumi par EMAS reģistrācijas numura un logotipa piešķiršanu. Sagaidāms, ka interese arī 2023. gadā par EMAS pieaugs, ņemot vērā iesāktās komunikācijas aktivitātes EMAS jomā.

Lai veicinātu EMAS popularitātes pieaugumu Latvijā un kopējas valstiskās stratēģijas vides apziņas veidošanos, Birojs veiksmīgi īstenoja projektu “*Izglītojoša kampaņa “Iepazīsti EMAS”*” no Latvijas vides aizsardzības fonda Valsts budžeta apakšprogrammas 21.13.00. “*NOZARES VIDES PROJEKTP*” līdzekļiem, kura ietvaros:

1. Organizēti kopumā četri pieredzes apmaiņas semināri ar dažādu mērķgrupu iesaisti (valsts un nevalstiskais sektors, uzņēmumi un augstākās izglītības iestādes), kas tika iepazīstināti ar jaunākajām aktualitātēm EMAS jomā, kā arī EMAS problēmjautājumu analīzē (galvenie iemesli zemajai interesei par EMAS Latvijā), kā arī priekšlikumu izstrādē nepieciešamajiem politikas instrumentiem EMAS atbalstam.
2. Veikti visaptveroši mārketinga un sabiedrisko attiecību pasākumi (divas publikācijas (raksti) masu informācijas līdzekļos (pārpublicētas iesaistīto komunikāciju platformās), publikācija Biroja tīmekļvietnē un Facebook platformā (par projekta aktivitātēm), kā arī publikācijas uzrunāto mērķgrupu pārstāvju tiešsaistes sociālās tīklošanas platformās (Facebook, LinkedIn) un oficiālajās tīmekļvietnēs, viens vebinārs, t.sk. videoprezentācija, izveidots buklets un vairākas infografikas) par EMAS regulas saturu un mērķi. Publicitātes materiāli (buklets, infografikas, informācija par projektā veiktajām aktivitātēm) pieejami Biroja tīmekļvietnes sadaļā Darbības jomas – Vides vadības un audita sistēma (EMAS) (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/vides-vadibas-un-audita-sistema-emas>).

Lai veidotu brīvprātīgās vides sistēmas par pievilcīgiem tirgus un konkurētspējas instrumentiem, projekta “*Izglītojoša kampaņa “Iepazīsti EMAS”*” ietvaros izstrādāta arī EMAS koncepcija (EMAS attīstības stratēģija un rīcības politika 2023. - 2025. gadam) (turpmāk – Koncepcija), kas ietver EMAS problēmjautājumu izvērtējumu un risinājumus / priekšlikumus konkrētiem pasākumiem ar norādi uz iespējamiem riskiem un izmaksām. Koncepcija pieejama Biroja tīmekļvietnes sadaļā Par mums – Projekti (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/projekts/izglitojosa-kampana-iepazisti-emas>).

Lai nodrošinātu nepārtrauktu EMAS stratēģijas un rīcības politikas ieviešanu gan ekonomiskiem, gan administratīviem mērķiem, kā arī turpinātu sistēmisku EMAS popularizēšanu un ieguvumu skaidrošanu sabiedrībai ir nepieciešams ne tikai atbalsta instrumentu kopums EMAS ieviešanā, bet būtiski nepieciešama arī starpministriju un starpnozaru apņemšanās. Līdz šim valsts funkciju izpildei EMAS jomā netiek paredzēta pat šim mērķim veidota struktūrvienība, atbildīgais Biroja darbinieks funkcijas brīvprātīgo vides iniciatīvu jomā pilda paralēli ikdienas darbam ES Ekomarķējuma un projektu vadības. Līdz ar to trūkst gan cilvēkresursu, gan laika un finanšu resursu, ko veltīt jomai, kas ilgtermiņā būtu vērsta uz vides apziņas veidošanu un vides aizsardzību. Ņemot vērā esošo situāciju, 2022. gadā Birojs ir veicis strukturālas reformas esošā personāla kapacitātes ietvaros (skat. 2.5. punktu).

Zemā interese par EMAS sistēmu Latvijā saistīta arī ar akreditētu auditoru trūkumu, kas potenciālajam licences turētājam radītu papildu izdevumus, ņemot vērā, ka šādu ekspertu (akreditētu auditoru) būtu jāpieaicina no citas valsts. Šo situāciju varētu mainīt pieaugošā interese par EMAS, kas sekmē arī potenciālo vides verificētāju interesi veikt akreditācijas procesu. Līdz ar to jāturpina iesāktie komunikācijas pasākumi brīvprātīgo vides iniciatīvu popularizēšanai un integrācijai normatīvajos aktos.

2.3. Budžeta programmas “*Vides politikas īstenošana*” apakšprogrammas “*Vides pārraudzības valsts birojs*” rezultatīvo rādītāju analīze

Latvijas Republikas VARAM budžeta programmas “*Vides politikas īstenošana*” apakšprogrammas “*Vides pārraudzības valsts birojs*” (kods 23.02.00) īstenošanai 2022. gadā bija noteikti šādi rezultatīvie rādītāji:

- atzinumu skaits gadā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem: plānots - 13, faktiski – 12 atzinumi (92,3 %);
- izvērtēto rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmu un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatu skaits gadā: plānots – 25, faktiski – 28 (112,0 %);
- novērtēto plānošanas dokumentu un stratēģiskā ietekmes novērtējuma vides pārskatu skaits gadā: plānots – 58, faktiski – 107 (184,5 %);
- izvērtēto VARAM institūciju amatpersonu izdoto administratīvo aktu skaits gadā: plānots – 39, faktiski – 50 (128,2 %).

Kopumā rezultatīvie rādītāji 2022. gadā ir izpildīti sekmīgi.

Darbu izpilde ietekmes uz vidi novērtējuma jomā (salīdzinājumā ar plānoto) tikai šķietami ir veikta par 92,3 %, jo rezultatīvais rādītājs noteikts kā pabeigtu novērtējuma procedūru skaits, kas pabeidzas ar atzinuma izsniegšanu. Tomēr kopumā vērtēti 30 ietekmes uz vidi novērtējumu ziņojumi, no kuriem 12 gadījumos bija iespējams pabeigt ietekmju novērtējumu, t.i., atzinuma izsniegšanu. Citos ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma izvērtēšanas gadījumos Birojs konstatēja, ka ziņojumu bija nepieciešams papildināt ar ietekmju novērtējumu vai bija jāpārstrādā kopumā. Attiecīgi – Biroja darbs ietekmes uz vidi novērtējuma jomā nav samazinājies, izvērtēto ziņojumu skaits kā ik gadu ir bijis liels.

Novērtēto plānošanas dokumentu vides pārskatu skaits 2022. gadā bijis vērā ņemami lielāks par prognozēto, jo pieaudzis gan pašvaldību plānošanas dokumentos veikto izmaiņu skaits, kas pārsvarā saistīts ar lokālplānojumu, kas maina teritorijas plānojumus, izstrādi konkrētu projektu realizēšanā.

Izvērtēto apstrīdēto VARAM padotības iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu skaits (50) gadā saistīts ar Biroja kā apelācijas institūcijā iesniegto sūdzību skaita iesniegšanu, kas nav atkarīgs no Biroja. Secināms, ka personas apzinās savas tiesības un ir gatavas tās aizstāvēt.

2.3.1. Darbības stratēģijā sasniedzamo rezultātu izpildes analīze 2022. gadā un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums:

2. tabula

Darbības rezultāts un rezultatīvais rādītājs (atbilstoši Biroja pamatfunkciju realizācijai)

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvais rādītājs
		2022. plānotais / faktiskais
Izstrādāti attīstības plāni un projekti, kas nodrošina vides kvalitāti un labvēlīgu ietekmi uz iedzīvotājiem	Attīstības plāni un projekti, kuriem savlaicīgi novērsta un samazināta nelabvēlīga ietekme un avāriju risks, gadā	96/147

3. tabula

Darbības virziens Vides ietekmes novērtējuma nodrošināšana un pilnveidošana.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvais rādītājs
		2022. plānotais / faktiskais
Pieņemti lēmumi par stratēģiskā ietekmes novērtējuma (SIVN) procedūras piemērošanu / nepiemērošanu	Pieņemto lēmumu par SIVN procedūras piemērošanu / nepiemērošanu skaits	43/84
Izvērtēti plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes novērtējuma vides pārskati, izsniegti atzinumi	Izdoto SIVN atzinumu skaits	15/24
Izstrādātas un izdotas ietekmes uz vidi (IVN) novērtējuma programmas	Izstrādāto un izdoto IVN programmu skaits	12/29
Uzraudzītas un koordinētas ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras	Uzraudzīto un koordinēto IVN procedūru skaits	25/41
Sagatavoti un izsniegti atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējumu ziņojumiem	Sagatavoto atzinumu par ietekmes uz vidi novērtējumu ziņojumiem skaits	13/12
Sagatavoti un izsniegti nosacījumi par ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējumu ziņojumiem	Sagatavoto nosacījumu par ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu ziņojumiem skaits	1/0
Sagatavoti un izsniegti atzinumi par ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējumu ziņojumiem	Sagatavoto un izsniegto atzinumu par ietekmes uz Natura 2000 novērtējumu ziņojumiem skaits	1/0

4. tabula

Darbības virziens Vides risku novēršana un vides kvalitātes nodrošināšana

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvais rādītājs
		2022. plānotais / faktiskais
Izvērtēti un piešķirti ES ekomarkējumi	Piešķirto ES ekomarkējuma (licenču skaits)	7/0
Uzņēmumu reģistrācija Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS)	Reģistrēto uzņēmumu skaits	1/2
Izveidotas Riska izvērtējuma komisijas uzņēmumu iesniegtās dokumentācijas izvērtēšanai	Izveidotas Riska izvērtējuma komisijas uzņēmumu iesniegtās dokumentācijas izvērtēšanai (skaits)	15/28
Sagatavoti izvērtējumi par rūpniecisko avāriju novēršanas dokumentācijām	Izvērtēto rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmu un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatu skaits gadā	25/28

5. tabula

Darbības virziens Tiesiskuma nostiprināšana un harmonizētas vides aizsardzības sistēmas izveidošana

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvais rādītājs
		2022. plānotais / faktiskais
Izdoti lēmumi administratīvajās lietās	Izvērtēto VARAM institūciju amatpersonu izdoto administratīvo aktu skaits gadā	39/50

2.4. Biroja sniegtie pakalpojumi

Biroja sniegtie pakalpojumi galvenokārt ir pakalpojumi, kas izriet no Biroja pamatdarbības jomām – tie ir publiskie pakalpojumi, kas noteikti normatīvajos aktos un no tiem izrietošie dokumenti publiskās pārvaldes jomā, ko Birojs izdod adresētus privātiem un juridiskiem tiesību subjektiem. Atbilstoši pamatfunkciju sadalījumam Birojs sniedz šādus bezmaksas publiskos pakalpojumus, kas ir pieejami sabiedrībai:

1. Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības jomā nodrošināšana.
2. Drošības pārskata vai rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmas izvērtēšana.
3. Eiropas Savienības ekomarkējuma piešķiršana.
4. Iedzīvotāju iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšana saskaņā ar Iesniegumu likumu VPVB kompetences jomās.
5. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšana.
6. Informācijas nodrošināšana par A un B kategorijas atļaujām.
7. Informācijas nodrošināšana par LPTP.

8. Paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējuma nodrošināšana.
9. Sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpuma izvērtēšanas nodrošināšana.
10. Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procedūras nodrošināšana.
11. Uzdevumu realizācija saistībā ar iepakošanu, kuram ir paaugstināts smago metālu koncentrācijas līmenis.
12. Uzņēmumu reģistrācija Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS).

Biroja sniegto publisko pakalpojumu apraksts ir publicēts Latvijas valsts portāla www.latvija.lv un Biroja tīmekļvietnē sadaļā par iestādi / Kontakti - Pakalpojumi.

Birojs nesniedz komercpakalpojumus un tā darbības pamatjomās nav izdalīti arī specifiski starpiestāžu pakalpojumi. Ar Ministru kabineta 2014. gada 17. septembra noteikumiem Nr. 877 "Noteikumi par Vides pārraudzības valsts biroja sniegto publisko maksas pakalpojumu cenrādi" Birojam noteikti maksas pakalpojumi pieaicināto ekspertu sniegtajiem pakalpojumiem ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, taču šajā gadījumā darbības ierosinātais vai plānošanas dokumenta izstrādātājs apmaksā tikai pieaicināto ekspertu darbu, ņemot vērā likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 5. pantu, bet nemaksā Birojam par valsts pārvaldes funkciju izpildes ietvaros veikto Biroja darbu. 2022. gadā Birojs ietekmes uz vidi novērtējuma procesā novērtējuma ziņojumu izvērtēšanai nav pieaicinājis ārštata ekspertus. Atbilstoši Ekomarķējuma regulai kā maksas pakalpojums noteikta maksa par ES ekomarķējuma iesnieguma iesniegšanu Birojā un gada maksa, nosakot atlaides mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, kā arī uzņēmumiem, kas reģistrējušies /sertificēti Vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS) un ISO 14001 sistēmā. Šie maksas pakalpojumi sedz pieteikuma izvērtēšanas administratīvās un tehniskās izmaksas, nodrošina testēšanu un atbilstības ekomarķējuma kritērijiem pārbaudi, kā arī sedz ar ES ekomarķējuma popularizēšanu saistītās izmaksas.

Papildu kā neiztrūkstošs pakalpojumu veids, ko Birojs veic ik dienu, ir sniegtās konsultācijas gan darbības ierosinātajiem, gan plānošanas dokumentu izstrādātājiem, gan komersantiem un Dienestam, kā arī citām valsts un pašvaldību institūcijām. Katru gadu sniegtās konsultācijas Biroja pamatdarbības jomās mērāmas daudzos simtos. Konsultācijas tiek sniegtas pastāvīgi gan klātienē, gan elektroniskajā vidē, gan arī rakstiski informējot sabiedrību par aktuālajiem jautājumiem Biroja darbības jomās.

2022. gadā veikta Biroja sniegto publisko pakalpojumu uzskaitē un pakalpojuma efektivitātes izvērtējums. Visus pakalpojumus iespējams pieteikt un saņemt klātienē, elektroniski vai pa pastu. Atbilstoši informācijai par pakalpojumu statistiku, arvien pieaug elektronisko pakalpojumu pieteikšanas un saņemšanas skaits. Pakalpojums stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūras nodrošināšana un drošības pārskatu vai rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmu izvērtēšana 100 % sniegta elektroniskā veidā. Pasta izmantošana saistīta ar to pakalpojumu sniegšanu, kuru saņēmējs ir fiziskas personas, kas vairāku pakalpojumu gadījumā līdz šim atturējies no pilnīgas pārejas uz e-pakalpojumu formātu. Pakalpojumu sniegšanas pilnveidei, pārejot uz e-pakalpojuma formātu vispirms būtu īstenojama stratēģiskā novērtējuma procedūras nodrošināšanai, kur pakalpojuma saņēmējs ir valsts un pašvaldību iestādes. Vides reģionālās attīstības aģentūras realizētā projekta "Teritoriālās attīstības plānošanas procesu un informācijas sistēmas attīstība" (TAPIS 3. kārtā) ietvaros (projekts noslēdzās 2020. gadā) tika vērtēta arī teritoriālās attīstības plānošanas procesu un informācijas sistēmas funkcionalitāte un iespējas šāda pakalpojuma ieviešanai.

2.5. Biroja darbības uzlabošanas pasākumi

Pārskata periodā Birojā veiktas strukturālas izmaiņas, lai nodrošinātu efektīvu ar normatīvajiem aktiem Birojam deleģēto funkciju izpildi, darbības nepārtrauktību, lietderību un tiesiskumu. Lai efektīvāk pildītu Biroja funkcijas Eiropas Savienības ekomarķējuma sistēmas un vides vadības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanā, Birojā esošā personāla ietvaros tika izveidota jauna amata vieta (ierēdnis) - vecākais eksperts starptautiskās sadarbības jautājumos..

Pārskata periodā Biroja darbs kā vienmēr līdz šim, neskatoties uz saspringto darba režīmu un ierobežotajiem cilvēkresursiem un finanšu resursiem, ticis veltīts kvalitatīvai, precīzai, efektīvai un iespējami savlaicīgai darbu izpildei. Neskatoties uz sarežģītumiem, emocionālajam saspīlējumam sabiedrībā, finansiālajai situācijai un resursu deficītam, darba apjoms pārskata periodā ir veikts ļoti labi un sekmīgi, par ko liecina klientu apmierinātības mērījumi, kas tika veikti, ņemot vērā Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumu Nr. 399 “*Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība*” 27. punktā noteikto (<https://www.vpvb.gov.lv/lv/aptauja-un-tas-rezultati>).

Birojs apzinās, ka darba efektivitāte tik daudzpusīgu uzdevumu vadīšanā ir vistiešākā mērā atkarīga no Biroja komandas un tā – cik saskaņoti tās darbinieki izprot vides sistēmas kopīgos uzdevumus, cik motivēti un emocionāli stabili tie jūtas, cik labi tie prot attīstīt savstarpējo sadarbību un saglabāt vienotību, arī precizitāti dinamisku pārmaiņu laikā un augstas darba intensitātes apstākļos.

Birojs pamatdarbības jomās rada datus un informāciju, to publicējot savā tīmekļvietnē (www.vpvb.gov.lv), tomēr ne visās jomās līdz šim tie bijuši publiskoti formā, kas padara tos ātri un ērti atkalizmantojamus. Paplašinātas atvērtības un pārredzamības politika valsts pārvaldē ietilpst vispārējos centienos stiprināt demokrātiju un virzīties uz atvērtu sabiedrību, kas vēlas uzticēties savām iestādēm. Tādēļ 2021. gadā un 2022. gadā veikts nozīmīgs darbs, lai nodrošinātu, ka visa būtiskā informācija par Biroja pamatdarbības jomām, kas satur nozīmīgus faktus un datus, tikusi pārstrādāta un uzsākts darbs, lai tos publiskotu atkal izmantojamā veidā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra sēdes protokolu Nr. 81, Ministru kabineta sēdē pieņemto informatīvo ziņojumu “*Par “Atvērts pēc noklusējuma” principa ieviešanu*” (21 – TA – 144 89. §) un tā pielikumu Birojs ir publicējis un turpina atjaunot sešas datu kopas par Biroja darbības pamatdarbības jomām par 2015. - 2022. gadu. Birojs ir nodrošinājis datu kopu pieejamību Latvijas Atvērto datu portālā un šī informācija ir pieejama arī Biroja tīmekļvietnes informācijas blokā “*Noderīgi*”, sadaļā “*Atvērtie dati*”.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/2/EK (2007. gada 14. marts), ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (INSPIRE) un pieaicinot ārštata ekspertu, izveidoti metadati un INSPIRE telpisko datu kopas, atbilstoši uzraudzības formātam Seveso III (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/18/ES (2012. gada 4. jūlijs) par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību) objektiem, Birojs nodrošina pakalpju publicēšanu www.geolatvija.lv un atjauno tajā informāciju.

Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanai tiek izmantotas Valsts administrācijas skolas un Valsts kancelejas rīkoto apmācību kursu sniegtās iespējas, kā arī citas apmācības, kas saistītas ar piedalīšanos citu iestāžu dažādos rīkotos semināros.

2022. gadā, piesaistot budžeta apakšprogrammas 21.13.00. “*NOZARES VIDES PROJEKTI*” līdzekļus, Biroja darbiniekiem projekta “*Kompetenču laboratorija*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/33/2022) ietvaros bija iespēja celt kvalifikāciju un stiprināt kapacitāti projektu vadības un stratēģiskās plānošanas jomā un savstarpējās sadarbības veicināšanā ar citu valsts iestāžu un potenciālo vides verificētāju darbiniekiem EMAS jomā, kā arī bija iespēja doties pieredzes apmaiņā uz Igaunijas Republiku, lai piedalītos Igaunijas vides institūciju

kopīgi rīkotajā sadarbības seminārā (klātienē) ar mērķi pilnveidot zināšanas EMAS ieviešanā, un Lietuvas Republiku, lai piedalītos Lietuvas Vides ministrijas kopīgi rīkotajā sadarbības seminārā ar mērķi pieredzes apmaiņā par aktuālajiem jautājumiem pārrobežu ietekmes novērtējuma jomā un ietekmes uz vidi novērtējuma jomā.

3. Personāls

2022. gadā Birojā ir 17 amatu vietas, no kurām vidēji gada griezumā faktiski tiek aizpildītas 16 amata vietas. Vakanto amata vietu aizpildīšanai pārskata periodā Birojs ir izsludinājis astoņus atklātus konkursus, no kuriem tikai trīs rezultējās ar vakantās vietas aizpildīšanu. Līdz ar to 2022. gadā Birojā darbā tika pieņemti trīs jauni darbinieki, no kuriem decembra mēnesī (nostrādājot nepilnus divus mēnešus) viens izbeidza valsts civildienesta attiecības.

2022. gadā kadru mainība ir bijusi tāda pati kā 2021. gadā, t.i., 23,5 % apmērā. Ilgstoši lielā kadru mainība (2021. gadā – 23,5 %, 2020. gadā – 11,8 %, 2019. gadā – 22,2 %, 2018. gadā – 27,8 %) un personāla lielā noslodze un darba intensitāte, pieaugot darba apjomam, veicina personāla izdegšanu un risku ar ārējiem normatīvajiem aktiem Birojam noteikto uzdevumu savlaicīgai un kvalitatīvai izpildei.

Birojā katra struktūrvienība nodarbojas ar sarežģītas patstāvīgas vides aizsardzības nozares politikas īstenošanu, kur struktūrvienības kodolu veido profesionāls un kvalificēts struktūrvienības vadītājs, kā arī vadītāja pārraudzībā esoši divi līdz seši vecākie eksperti.

Biroja komanda ir viena no tām, kas ar savu darbu ir pierādījusi, ka pat ļoti saspringtos apstākļos ir spējusi un spēj nodrošināt augstā kvalitātē tai uzticētos pienākumus.

6. tabula

Informācija par Vides pārraudzības valsts birojā strādājošajiem 2022. gadā

Informācija par Vides pārraudzības valsts birojā strādājošajiem 2022. gadā		
1. Amatu vietu un strādājošo skaits		
Amata vietu skaits	17	
Faktiskais vidējais darbinieku un ierēdņu skaits	16	
2. Iedalījums pēc statusa		Strādājošo skaits
Ierēdņi	16	
Darbinieki	1	
3. Iedalījums pēc ieņemamā amata		Strādājošo skaits
Direktors	1	
Direktora vietnieks, daļas vadītājs	1	
Nozares struktūrdaļu vadītājs	2	
Vecākais eksperts starptautiskās sadarbības jautājumos	1	
Vecākie eksperti	10	
Darbinieki	1	
	Strādājošo skaits	
	Vīrieši	Sievietes
20 — 29 gadi	1	0

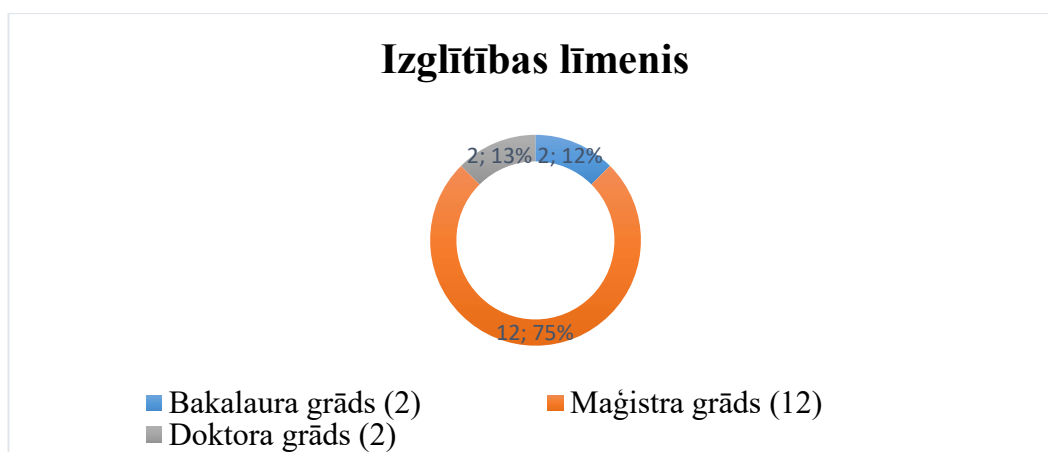

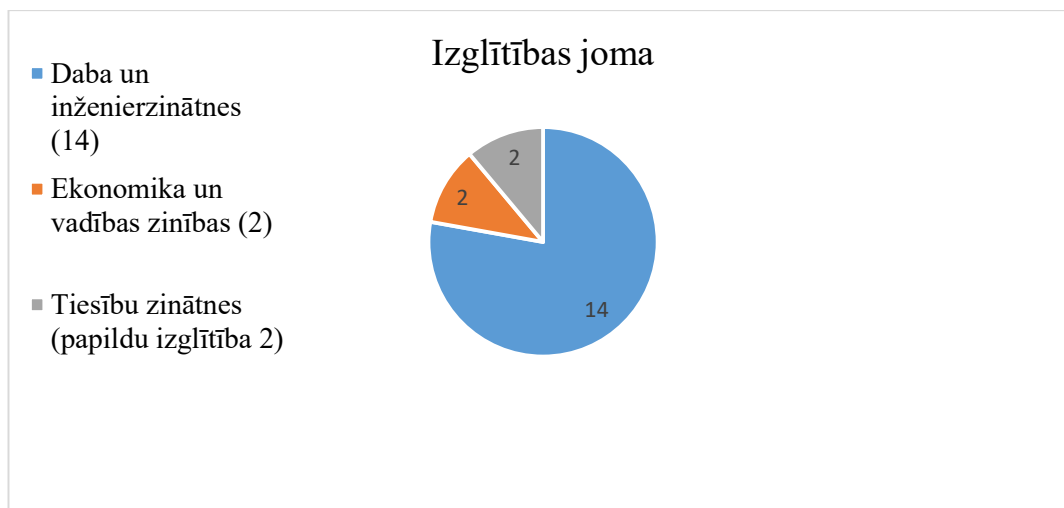
Vides pārraudzības
valsts birojs

30 — 39 gadi		5
40 — 49 gadi	1	4
50 — 59 gadi		2
60 -		3
5. Izglītība	Strādājošo skaits	
5.1. Izglītības līmenis	Ir ieguvuši	Turpina studijas
Bakalaura grāds	2	
Maģistra grāds	12	
Doktora grāds	2	
5.2. Izglītības joma	Strādājošo skaits	
Dabas un inženierzinātnes		14
Ekonomika un vadības zinības		2
Tiesību zinātnes		2 (papildu izglītība)
6. Personālmainība	23,5 %	

2022. gadā gandrīz visiem Birojā strādājošajai vadošajai ierēdņu komandai ir vismaz maģistra grāds dabas vai inženierzinātnēs (skatīt 10. attēlu). Visa Biroja komanda ir profesionāla un kvalificēta. Divi Birojā strādājošie papildu savai profesionālajai izglītībai ir apguvuši arī tiesību zinības (skatīt 11. attēlu).

10. attēls. Vides pārraudzības valsts birojā strādājošo sadalījums pēc izglītības līmeņa

11. attēls. Vides pārraudzības valsts birojā strādājošo sadalījums pēc izglītības jomas

Skatot tikai demogrāfiskā šķērsgriezumā, varētu teikt, ka Birojs ir sievišķīga komanda, jo vairāk nekā 90 % Birojā strādājošās ir sievietes. Skatoties uz enerģiju, ar kādu Biroja personāls pilda savus uzdevumus, izturību, ar kādu Biroja darbinieki tiek galā ar intensīvo slodzi un atbildību, ar kādu Biroja darbinieki sasniedz augstus rezultātus, - var teikt, ka Biroja komanda ir jaudīga un atbildīga. Pastāvīga iekšēja nepieciešamība un orientācija uz attīstību valsts kopējai un katra paša darbības pilnveidošanai – ir īpašības, kas raksturo Biroja personālu kopumā. Tomēr kā ikviens – arī Biroja darbinieki spēj nogurt un spars nav neizsīkstoša spēja.

4. Komunikācija ar sabiedrību

Latvija sniedz sabiedrībai plašas iespējas jau agrīnā posmā piedalīties lielākajā daļā vidi ietekmējošo lēmumu, sabiedrībai tāpat ir nodrošināta ērta piekļuve vidi ietekmējošu lēmumu pieņemšanai un plaša piekļuve vides informācijai. Arī ar Biroja pamatdarbību saistītajās jomās, jo īpaši ietekmes uz vidi novērtējumā un stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā, sabiedrības līdzdalība atzīta par ilgtspējīgu un pārdomātu lēmuma pieņemšanas stūrakmeni. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka sabiedriskās apspriešanas galvenais mērķis ir nodrošināt, ka tiek pieņemts vislabākais iespējamais lēmums sabiedrības interesēs un katra cilvēka iebildumi tiek vērtēti un iespēju robežās taisnīgi ņemti vērā. Sabiedriskajai apspriešanai jākalpo diviem galvenajiem mērķiem: pirmkārt, iegūt informāciju, kas sekmētu pamatota un taisnīga lēmuma pieņemšanu, otrkārt, pārliecināt sabiedrību par to, ka tās izteiktie viedokļi tiek apspriesti (Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2003. gada 14. februāra spriedums lietā Nr. 2002-14-04).

Sabiedrības tiesības uz līdzdalību caurvij ietekmes uz vidi novērtējuma un stratēģiskā novērtējuma procesu. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 3. panta 2. punkts noteic, ka ietekmes novērtējums izdarāms, pamatojoties ne tikai uz ierosinātāja sniegto informāciju un informāciju, kas iegūta no ieinteresētajām valsts institūcijām un pašvaldībām, bet arī informāciju, kas iegūta sabiedrības līdzdalības procesā, tajā skaitā no sabiedrības iesniegtajiem priekšlikumiem. Savukārt minētā likuma 3. panta 4. punkts noteic, ka sabiedrībai – fiziskajām un juridiskajām personām, kā arī to apvienībām, organizācijām un grupām – ir tiesības iegūt informāciju un piedalīties ietekmes novērtēšanā.

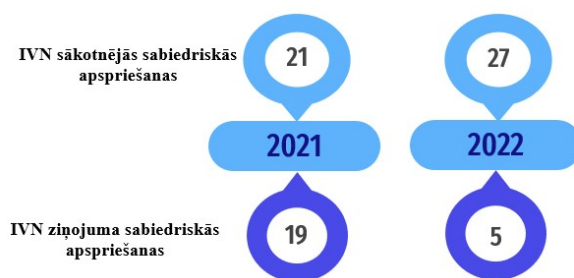
Jau no Biroja izveidošanas tā darbība pastāvīgi ir vērsta uz sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā. Savā darbībā Birojs ievēro normatīvajos aktos noteikto sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas procedūru, Orhūsas konvencijas un atbilstošas ES nostādnes un prasības. Īpaši uzteicami sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvju

izteiktie konstruktīvie priekšlikumi, kas palīdz atrast videi draudzīgākus un līdz ar to arī ilgtspējīgākus attīstības risinājumus.

2022. gadā ir saglabājusies sabiedrības līdzdalības forma sabiedriskajās apspriešanās, kāda tika noteikta 2021. gadā saistībā ar Covid-19 slimības izplatību, kas noteikta ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumu. Neraugoties uz to, ka atbilstoši normatīvajam regulējumam noteikto ierobežojumu dēļ sabiedriskās apspriešanas sanāksmes 2022. gadā tika organizētas attālināti, tajās piedalījušo interesentu skaits ir ļoti augsts.

2022. gadā norisinājās 27 sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes (2021. gadā – 21) un piecas (2021. gadā – 19) ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu sabiedriskās apspriešanas sanāksmes (skatīt 12. attēlu). Birojs prognozē, ka arī turpmāk sabiedrības aktivitāte un iesaiste/līdzdalība lēmumu pieņemšanā nemazināsies.

12. attēls. Sabiedrības līdzdalība sākotnējās un ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedriskās apspriešanās

Jāatzīmē, ka pakāpeniski pieaug sabiedrības aktivitāte un izpratne atsevišķu plānošanas dokumentu un vides pārskatu izstrādē, tomēr jāsecina, ka lielā daļā gadījumu iedzīvotāji nepietiekoši novērtē un neizmanto viņiem dotās iespējas savlaicīgi piedalīties attīstības plānošanā un paredzēto darbību ietekmes novērtēšanā.

Sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas pasākumus Birojs veic arī saistībā ar diviem brīvprātīgajiem vides instrumentiem, kas vērsti uz uzņēmumu tiešās un netiešās ietekmes mazināšanu un videi draudzīga patēriņa veicināšanu – EMAS un ES ekomarķējumu. Kā viens no uzdevumiem šajā jomā ir EMAS un ES ekomarķējuma sistēmas ieviešanas veicināšana un sabiedrības informēšana par iesaistīšanās iespējām. Pārskata gadā attīstīts dialogs ar dažādām mērķauditorijām par brīvprātīgo ieguldījumu – gan brīvprātīgām investīcijām videi draudzīgās tehnoloģijās, gan zaļo iepirkumu, gan videi draudzīgu (ekomarķētu) produktu ražošanu un vides vadības sistēmu ieviešanu.

Biroja aktivitāšu popularizēšana sabiedrībā tika veikta ne tikai piedaloties projektu sabiedriskajās apspriešanās, bet arī regulāri sniedzot konsultācijas Biroja apmeklētājiem un intervijas plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, kā arī maksimāli izmantojot interneta iespējas.

5. Nākamajā gadā plānotie pasākumi

2023. gadā Birojs plāno turpināt darbu pie pasākumu noteikšanas, kas nepieciešami, lai nodrošinātu ietekmes uz vidi novērtējuma, ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējuma, kā arī stratēģiskā novērtējuma kvalitātes uzlabošanu un vienādošanu.

Lai nodrošinātu Latvijā vienotus metodoloģiskos norādījumus, kā identificēt un dokumentēt plānošanas dokumenta alternatīvas un pēc kādiem kritērijiem vērtēt ietekmju būtiskumu stratēģiskā ietekmes novērtējuma jomā, sadarbībā ar Biedrību “Latvijas Vides

pārvaldības asociācija” (turpmāk – LVPA) Birojs turpinās īstenot projektu “*Rekomendāciju izstrāde alternatīvu un būtiskuma izvērtējumam stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/44/2022), kas uzsākts 2022. gada oktobrī. Tāpat Birojs, sadarbībā ar LVPA un nodibinājumu “*Teiču dabas fonds*”, iesaistīsies 2022. gada oktobrī uzsāktā projekta “*Rekomendācijas ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras pilnveidošanai Latvijā*” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/56/2022) īstenošanā. Minētā projekta mērķis ir izstrādāt rekomendācijas Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras un saistošā normatīvā regulējuma izmaiņām, lai padarītu IVN procesu vispusīgi racionālāku un efektīvāku, samazinot administratīvo slogu paredzētās darbības ierosinātajiem un kompetentajām institūcijām.

Iepriekš norādītie projekti tiks īstenoti Valsts budžeta programmas 21.00.00 “*Vides aizsardzības fonds un iemaksas starptautiskajās organizācijās*” apakšprogrammas 21.02.00 “*Vides aizsardzības projekti*” vadlīnijas “*Multisektoriālie projekti*” aktivitātes “*Sadarbības projekti vides politikas veidošanai un īstenošanai*” ietvaros.

Tāpat plānots uzsākt darbu pie tā, lai paaugstinātu iesaistīto pušu izpratni un zināšanu līmeni par rūpniecisko avāriju riska novēršanas dokumentācijas izstrādi un novērtēšanu, ES Ekomarkējuma prasībām un EMAS jomā, īstenojot dažādus projektus. Viens no jomā veicamajiem darbiem ir saistīts ar pasākumiem sabiedrības līdzdalības veicināšanai.

Lai nodrošinātu sabiedrības līdzdalību, paredzēto darbību ierosinātāju un plānošanas dokumentu izstrādātāju pienākums ir noskaidrot sabiedrības viedokli, veicinot to iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajā apspriešanā, kurus var ietekmēt paredzētā darbība, vai aptaujājot šos iedzīvotājus. Tomēr pašlaik minimālās prasības, kas novērtējuma procedūru regulējošajos normatīvajos aktos noteiktas, lai sabiedrību sasniegtu un šajās procedūrās iesaistītu, paredz lietot tādus komunikācijas kanālus, kā vietējās pašvaldības, Biroja un ierosinātāja vai izstrādātāja tīmekļvietne, kā arī pašvaldības izdots laikraksts, pašvaldības ziņu lapa vai cits vietējais laikraksts. Minētās prasības vairs neaptver visus informācijas un komunikācijas kanālus, kas mūsdienās atbilst lielas sabiedrības daļas lietotājiem. Tādēļ rosināmi grozījumi jomu regulējošajos normatīvajos aktos, veicinot arī mūsdienīgu komunikācijas kanālu, tajā skaitā elektronisko ziņu portālu un sociālo mediju lietojumu. Izvērtējama arī attālināto tiešsaistes līdzdalības formu kā paliekoša instrumenta integrācija esošajās procedūrās.

Veikt nepieciešamos iekšējās kontroles pasākumus Biroja iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai, kā arī veikt nepieciešamās strukturālās izmaiņas, lai stiprinātu Biroja kapacitāti, veidojot konkurētspējīgu atbildības sistēmu un pozitīvu darba vidi, piesaistot profesionālus darbiniekus Biroja funkciju nodrošināšanai.

2023. gadā Biroja funkciju nodrošināšanai tiek izvirzīti turpmāk minētie (plānotie) darbības rezultāti:

- Atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu (skaits) – 13;
- Novērtēti plānošanas dokumentu un stratēģiskā ietekmes novērtējuma vides pārskati (skaits) – 60;
- Izvērtēto rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmu un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatu skaits gadā – 25;
- Izvērtēto VARAM institūciju amatpersonu izdoto administratīvo aktu skaits gadā – 40.